

Suriyeli Öğrencilerle İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Erkan AKALIN¹, Eftal KARACA²

1 Dr., MEB, Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü, erkan.akalin@meb.gov.tr, ORCID: 0000-0002-8247-5661.

2 Öğretmen, MEB, Batman/Türkiye, eftalkaraca03@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9669-8092.

Gönderilme Tarihi: 27.08.2022 Kabul Tarihi: 24.10.2022 DOI: 10.37669/milliegitim.1167704

Atf: "Akalin, E., ve Karaca, E. (2023). Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Millî Eğitim*, 52 (240), 2473-2506. DOI: 10.37669/milliegitim.1167704"

Öz

Bu çalışmada, 2015-2022 yılları arasında Suriyeli öğrencilerle ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi amaçlanmıştır. YÖK'ün, Ulusal Tez Merkezi veri tabanı "Suriyeli, göçmen, sığınmacı, mülteci öğrenciler / çocuklar" anahtar sözcükleri kullanılarak taranmış, tarama işlemi sonucunda ulaşılan 156 tez, araştırmanın veri kaynağı olarak belirlenmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesine göre tasarlanmıştır. Tezlerin çözümlenmesinde betimsel içerik analizinden yararlanılmıştır. Tezler; hazırladıkları üniversiteler ve enstitüler, türleri, yayım yılları, isim tercihleri, anahtar sözcük tercihleri, yönedikleri eğitim kademeleri, konuları, araştırma yaklaşımları, çalışma grupları, örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları ve veri analiz teknikleri değişkenleri çerçevesinde eğilim durumları bakımından incelenmiştir. Araştırma sonucunda, tezlerin daha çok İstanbul ve Ankara üniversitelerinde ve sosyal bilimler enstitüleri bünyesinde hazırlandığı, ağırlıklı olarak yüksek lisans türünde oldukları ve 2019 yılında yayımlandıkları belirlenmiştir. Tezlerin; başlıklarında sıklıkla "Suriyeli" isminin tercih edildiği, anahtar sözcüklerinde "Suriyeli öğrenci / çocuk" ve "zorunlu / uluslararası göç" ifadelerinin ön plana çıktığı, genellikle ilköğretim ve ortaokul kademelerinde öğrenim gören öğrencilere yoğunlaştığı saptanmıştır. Konu seçiminde eğitim paydaşlarının görüşü, tutum, algı, gözlem ve deneyimleri doğrultusunda Suriyeli öğrencilerin toplumsal yaşama ve okul hayatına uyum durumları ile eğitim-öğretim süreçlerinde, başta öğretmenleri olmak üzere okul yönetimi, akranları ile yaşadıkları sorunlar ve kimi derslerde yaşadıkları zorluklara yönelik bir eğilim görülmüştür. Tezlerde çoğunlukla nitel araştırma desenlerinin kullanıldığı, genelde 1-100 kişilik öğrenci ve öğretmen grupları ile çalışıldığı, verilerin toplanmasında görüşme ve anket yöntemlerine, verilerin analizinde ise içerik analizine ve keşimsel istatistiklere öncelik verildiği tespit edilmiştir. Suriyeli öğrenciler / çocuklarla ilgili bundan sonra yapılacak araştırmaların, Suriyeli nüfusun yoğun olduğu illere, sayıca büyük gruplara, karma yöntemle; veri toplama araçlarından ölçek, gözlem ve doküman incelemesine, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerine; veli, okul yöneticisi ve özellikle akran görüş ve deneyimlerine daha çok yönelmesinin alan yazına derinlik ve genişlik sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli öğrenciler, lisansüstü tezler, araştırma eğilimleri, betimsel içerik analizi

Examination of Postgraduate Dissertations about Syrian Students

Abstract

In this research, it has been aimed to study the postgraduate theses written about Syrian students between the years 2015-2022. The database of the National Thesis Centre of YOK was searched using the keywords "Syrian, immigrant, asylum seeker, refugee students/children", and as a result of the scanning process, 156 theses were determined as the data source of the research. The research was designed according to document analysis, one of the qualitative research methods. Descriptive content analysis was used for analysing the theses. The theses were studied in terms of tendency states within the frame of the universities and institutions they were conducted, their types, the date of publishing, name preferences, keywords preferences, the education level they head for, the topics, the research patterns, the study groups, sample sizes, the data collection tools, and the methods of analysis. As a result of research findings, it has been determined that the theses were conducted mostly in Istanbul and Ankara universities' social sciences institutes, they were predominantly postgraduate thesis type, and they were published in 2019. It has been determined that in the theses, the 'Syrian' name was often preferred for the titles of the theses, 'Syrian student/ child' and 'forced/ international migration' expressions become predominant in keywords, and the thesis usually focused on primary and secondary school students. In the selection of topics, in accordance with the opinions, attitudes, perceptions, observations and experiences of the education stakeholders, a tendency towards the adaptation of Syrian students to social life and school life, the problems they experience in their educational life with their peers and the difficulties they experience in some courses, especially with their teachers, has been observed. It has been determined that mostly qualitative research patterns were applied in the theses, working with student and teacher groups of 1-100 people in general, interview and survey methods are given priority in data collection, and content analysis and predictive statistics are given priority in data analysis. It has been thought that the new research heading towards more on Syrian students/children in cities with a high Syrian population, large groups in numbers, mixed method; one of the data collection methods, scale, observation, and document analysis; secondary and higher education levels, on the opinions and experiences of parents, school administrators and especially peers will provide depth and width to the literature.

Keywords: *Syrian students, postgraduate theses, research tendencies, descriptive content analysis*

Giriş

Ülkelerindeki iç karışıklıklar sebebiyle Nisan 2011'den bu yana çok sayıda Suriye vatandaşı, uluslararası koruma bulmak amacıyla kitleler hâlinde Türkiye'ye sığınmak durumunda kalmıştır. Suriye ile köklü tarihî, kültürel ve komşuluk ilişkileri

bulunan Türkiye, Suriyeli sığınmacılar için açık kapı politikası izlemiş, 2014 yılında çıkarılan bir yönetmelikle onlara “geçici koruma” statüsü vermiştir. Bu statü Suriyelilerin sağlık, eğitim, iş piyasasına erişim, sosyal hizmetler ve yardımlar ile tercümanlık gibi hizmetlere erişebilmelerinin yasal zeminini oluşturmuştur (Geçici Koruma Yönetmeliği, 2014).

Suriye’de barış ve güven ortamının sağlanamaması nedeniyle geçici koruma altındaki Suriyelilerin Türkiye’de kalma sürelerinin uzaması, sayılarının gün geçtikçe artması, büyük bir çoğunluğunun Türkiye’ye kalıcı olarak yerleşeceğinin öngörülmesi bu kitlenin dünyada en fazla bulunduğu ülke konumundaki Türkiye’nin diğer ülkelere göre ekonomik, sosyal ve kültürel anlamdaki yükünü artırmıştır (Çalışkan-Sarı, Ok, Aksanyar, Keskin-Kadioğlu ve Uylaş, 2021). Bu nedenle geçici koruma altındaki Suriyelilerin Türk toplumsal hayatı ile bütünleşmesi, ivedilikle çözülmesi gereken bir sorun hâlini almıştır. Nitekim 07.04.2022 tarihi itibarıyla Türkiye’de kayıtlı, geçici koruma altında Suriyeli sayısı 3.761.267’dir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022).

Geçici koruma altındaki Suriyelilerin, Türkiye’nin sosyokültürel yapısı ile karşılaşmasında en etkili ve kalıcı yollardan biri, onların erken yaşlardan itibaren Türk eğitim sistemine dâhil edilmesidir. Geçici Koruma Yönetmeliği’nin eğitim hizmetlerinden söz eden 28. maddesiyle, geçici koruma altındaki Suriyelilerin eğitim faaliyetlerinin geçici barınma merkezlerinin içinde ve dışında okul öncesinden yükseköğretime, örgün veya yaygın eğitim ortamlarında Millî Eğitim Bakanlığının kontrolünde ve sorumluluğunda yürütülmesinin karara bağlanması bu amaç doğrultusunda atılmış önemli adımlardan biridir. Bu bağlamda okul öncesi eğitime, ilkokula, ortaokula ve liseye başlayacak olan geçici koruma altındaki bütün öğrencilerin devlet okullarına kayıtlarının zorunlu hâle getirilmesi ve Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu (PİCTES) projesi de hatırlanmalıdır. Sözü edilen bir dizi girişimle Türkiye’deki devlet okullarına kayıtlı geçici koruma altındaki Suriyeli çocukların oranı 2014’te %17 iken 2019’da %96’ya çıkmıştır (UNİCEF, 2019).

Türkiye’de yaşayan geçici koruma kapsamındaki Suriyeli mülteci sayısının neredeyse 1/3’ü okul çağındaki bireylerden oluşmaktadır. 0-4 yaş aralığındaki Suriyeli bebek ve çocuk sayısının ise 500.000 dolayında olduğu bilinmektedir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022). Bu ve buna benzer göstergeler Suriyeli öğrencilerin Türk millî eğitim sistemine uyum sürecinde ortaya çıkan ve çıkması muhtemel birçok problem durumunu işaret etmektedir. Dolayısıyla Suriyeli öğrenciler meselesi farklı cepheleri ile son on yıldır sıcaklığını daima koruyan ve bu nedenle pek çok eğitim araştırmacısının ilgisini çeken bir çalışma alanı olmuş, bu fenomenin Türk millî eğitim sistemi içinde kazandığı görünüm, geçirdiği evreler, eğitim paydaşları üzerindeki etkileri, yönetilmesinde işe koşulan yasa ve yönetmelikler, projeler, uygulamalar, etkinlikler,

yöntem ve teknikler; bugünkü görünümü ve gelecekte alacağı, alması beklenen şekillere ilişkin değerlendirmeler pek çok araştırmacı tarafından incelenmiştir (Alan, 2020; Aykut, 2019; Bölükbaş, 2016; Bulut, Kanat-Soysal ve Gülçiçek, 2018; Büyükhhan, 2019; Çalhan, 2019; Çelik, 2018; Çiftçi, 2021; Demirci ve Bulut, 2020; Ercan, 2018; Erel, 2020; Ertekin, 2019; Gani, 2022; Gökmen, 2020; Kaya, 2019; Kılıç ve Özkor, 2019; Kiremit, 2019; Özer, Komsuoğlu ve Ateşok, 2016; Tatlıcıoğlu, 2019; Uçar, 2019; Uyduran, 2020; Yalçın, 2017; Yılmaz, 2021). Böylece Suriyeli öğrenciler konusu ile ilgili geniş bir alan yazın evreni meydana gelmiştir. Bu evrene dâhil olan çok sayıda araştırmacının çeşitli değişkenler bakımından ne tür eğilimler gösterdiklerini tespit etmenin de aynı evren üzerinde çalışacak diğer araştırmacıların önlerini daha iyi görmelerini; alan yazındaki yığılmaları, eksiklikleri, tutarlı ve çelişkili noktaları fark ederek kendilerine doğru bir yol ve yön belirlemelerini sağlamak bakımından önemli bir çalışma düzlemi olduğu düşünülmektedir. Nitekim alan yazında eğitim programları ve öğretim (Ozan ve Köse, 2014), Türkçe öğretim programı (Dönmez ve Gündoğdu, 2016) veya yurt dışında yaşayan Türk çocukları (Ortaköylü, Satılmış ve Eyüp, 2020) gibi pek çok konuya yönelik eğilim araştırmalarına rastlamak mümkündür.

Eğilim araştırmalarının Türkçenin yabancı / ikinci bir dil olarak öğretimi bağlamındaki yansımalarına bakıldığında yine birçok araştırma örneğiyle karşılaşmak mümkündür. Bu örneklerde, Türkçenin yabancı / ikinci bir dil olarak öğretimine ilişkin araştırmaların hazırlandığı üniversiteler, enstitüler; çalışmaların türleri ve yayım yılları, isim tercihleri, anahtar sözcük tercihleri, yöneldikleri eğitim kademeleri, konu alanları, araştırma yaklaşımları, çalışma grupları, örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri gibi özellikler bakımından nasıl bir eğilim gösterdikleri kitaplar, lisansüstü tezler, makaleler ve / veya bildiriler incelenerek ortaya konulmaya çalışılmıştır (Baki, 2019; Biçer, 2017; Bölükbaş, Golynskaia ve Dereli, 2019; Büyükkikiz, 2014; Büyükkikiz ve Güler Yıldız, 2021; Çağlayan-Dilber, 2018; Çelebi, Ergül, Usta ve Mutlu, 2019; Çevirme ve Koçak, 2018; Çiftçi ve Coşkun, 2017; Demir, Peler ve Güler-Yıldız, 2021; Dudak ve Biçer, 2021; Ercan, 2015; Erdem, Gün, Şengül ve Özkan, 2015; Kemiksiz, 2021; Küçük ve Kaya, 2018; Maden, 2021; Maden ve Önal, 2021; Özer ve Turhan, 2020; Türkben, 2018). Yabancı / ikinci dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili alanyazını Suriyeliler çerçevesinde ele alan araştırmalar da bulunmaktadır (Aydın ve Altuntaş, 2022).

Suriyeli öğrenciler özelinde yapılan eğilim araştırmaları incelendiğinde konu alanına ilişkin tüm çalışmaları göz önünde bulunduran, kapsamlı bir eğilim araştırmasına rastlanmamış; meselenin oldukça az sayıda araştırmacı tarafından, üstelik belirli sınırlar çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Kimi araştırmacıların veri kaynaklarını daha dar bir zaman aralığında ve farklı anahtar kavramlar çerçevesinde belirledi-

ği (Tatlıcıoğlu ve Apak, 2018), kimilerinin yalnızca Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara değinen makale ve lisansüstü tezlere yöneldiği (Kara ve Özenç, 2021), bir kısmının Suriyeli öğrencilerle ilgili sadece temel eğitim alanında yapılan lisansüstü tezler veya makalelere (Kardeş, 2021 ; Yılmaz ve Cerrah Özsevgeç, 2023) bazılarının ise ancak göç ve göçmen anahtar sözcükleri üzerinden ulaşılan doktora tezlerine (Bozkaya, 2021) odaklanan dönük eğilim araştırmaları yaptığı görülmektedir. Hâlbuki söz konusu kitleyi odağına alan bilimsel araştırmaların; herhangi bir konu, içerik, araştırma türü, zaman aralığı ve sair sınırlamalar yapılmadan ele alındığı kapsamlı bir eğilim araştırması, önceki çalışmalarda eksik bırakılan alt başlıkları belirlemede, böylece yeni çalışmaların özgün bir yaklaşımla yön bulmalarını sağlamada önemli bir hareket noktası olacaktır. Alan yazındaki bu eksiği tamamlamak bakımından araştırmacının amacı Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimlerini ortaya koymaktır. Bu amaçtan hareketle aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır:

1. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
2. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı nasıldır?
3. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin türlerine göre dağılımı nasıldır?
4. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin yayım yıllarına göre dağılımı nasıldır?
5. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin, isim tercihlerine göre dağılımı nasıldır?
6. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin anahtar sözcük tercihlerine göre dağılımı nasıldır?
7. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin eğitim kademelerine göre dağılımı nasıldır?
8. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı nasıldır?
9. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı nasıldır?
10. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımı nasıldır?
11. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin örneklem büyüklüklerine göre dağılımı nasıldır?
12. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?

13. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin veri analiz tekniklerine göre dağılımı nasıldır?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılacak verileri toplama araçları, verilerin analizi ile geçerlilik ve güvenilirlik hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırma Deseni

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. Bu yöntem, araştırmanın veri setini oluşturan çeşitli dokümanların temin edilmesi, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve çözümlenmesi olarak tanımlanabilir (Özkan, 2021). Doküman incelemesi yoluyla yapılan çalışmalar, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi ve belge içeren basılı-dijital, yazılı-görsel, sesli-görüntülü materyallerin içerik bakımından analizi üzerinden yapılandırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın veri kaynaklarını tespit etmek amacıyla Suriyeli öğrencilerle ilgili yapılmış lisansüstü tezler Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Ulusal Tez Merkezi'nde 12.03.2022 ve 21.03.2022 tarihlerinde taranmıştır. “Suriyeli, göçmen, sığınmacı, mülteci öğrenciler / çocuklar” anahtar sözcükleri kullanılarak yapılan taramada 203 lisansüstü teze ulaşılmış ve söz konusu anahtar sözcüklere ilişkin ilk lisansüstü tezin 2012 yılında hazırlandığı tespit edilmiştir. Bundan dolayı araştırmanın evrenini, 2012 yılından 2022 yılı Mart ayına kadarki sürede hazırlanan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Ancak araştırma evreni “Türkiye’de öğrenim gören Suriyeli öğrenciler” şeklinde sınırlandırıldığından tıp, psikiyatri, psikoloji, sosyoloji gibi farklı disiplinler bünyesinde kaleme alınan, yurt dışındaki (Almanya, İngiltere vs.) göçmen Türk ailelerin çocuklarının eğitim durumlarını irdeleyen, Türkiye’deki farklı göçmen grupların eğitimlerini (Türkmen, Çeçen, Afrikalı vs.) ele alan çalışmalar araştırma kapsamının dışında tutulmuştur. Böylece 2015-2022 yılları arasında hazırlanmış 156 lisansüstü tez araştırmanın örnekleme olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın örneklemini oluşturan 156 lisansüstü tezenin elde edilen veriler; araştırmanın amacı, araştırma soruları, alan yazındaki benzer eğilim araştırmalarının veri toplama araçları ve uzman görüşleri dikkate alınarak geliştirilen “Veri Sınıflama Formu”nda bir araya getirilmiştir. On dört bölümden oluşan Veri Sınıflama Formu Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1*Veri Sınıflama Formu*

		Araştırmanın										
K o d u	Üniversitesi	E	Y									
		n	a									
		s	y									
		t	T									
		i	ü	İsim tercihi	Anahtar sözcükleri	Eğitim kademeleri	n	s	Çalışma grubu	Örneklem büyüklüğü	Veri toplama araçları	Veri analiz teknikleri
		r	m				u	e				
		ü	y				s	n				
		ü	ı				u	i				
		s	l									
		ü	ı									

Veri Sınıflama Formu'nda verilerin sistemli bir şekilde analiz edilebilmesi için her bir araştırmaya T_1 , T_2 şeklinde kod verilmiş; ayrıca araştırmaların hazırlandığı üniversitelere, enstitülere; araştırmaların türlerine ve yayım yıllarına, başlıklarındaki isim tercihlerine, anahtar sözcük tercihlerine, yöneldikleri eğitim kademelerine, konularına, yaklaşımlarına, çalışma gruplarına, örneklem büyüklüklerine, veri toplama araçlarına ve veri analiz tekniklerine yer verilmiştir. Veri kaynaklarında, belirlenen eğilim değişkenlerine ilişkin açık bir şekilde bilgi verilmemesi veya araştırmanın amacı ve konusuna bağlı olarak bu değişkenlerle ilgili herhangi bir bilginin yer almaması hâlinde formdaki ilgili bölüme “belirtilmemiş / bulunmamaktadır” kaydı düşülmüştür.

Suriyeli öğrencilere yönelik lisansüstü tezlerin incelendiği bu araştırmada, 156 veri kaynağı içerik bakımından analiz edilmiştir. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler, belirli kavramlar ve temalara göre bir araya getirilmekte, okuyucunun anlayabileceği, anlamlandırabileceği şekilde organize edilerek yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmada, içerik analizi türlerinden betimsel içerik analizinden yararlanılmıştır. “Betimsel içerik analizi; belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren sistematik çalışmalardır.” (Çalık ve Sözbilir, 2014, s. 34). Betimsel içerik analizi doğrultusunda elde edilen veriler Veri Sınıflama Formu'na işlenmiştir. Veri işleme ve tasnif süreci tamamlandıktan sonra, her bir değişkenle ilgili ortaya çıkan eğilim durumu bulguları, tablolar yardımıyla frekans (f) değerleri açısından betimlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada, araştırmanın amacı ve soruları açık bir biçimde ifade edilmiş, böylece araştırma kapsamı dışına çıkılmamaya özen gösterilmiştir. Ayrıca araştırma

deseni, araştırma kapsamına dâhil edilen çalışmalara ilişkin ölçütler, veri kaynaklarına ulaşma, verilerin toplanması ve analizi gibi araştırma aşamaları yöntem bölümünde ayrıntılı olarak ifade edilmiştir. Diğer taraftan Veri Sınıflama Formu'nun ve bulgu tablolarının oluşturulması gibi araştırma sürecinin çeşitli boyutlarını eleştirel bir bakışla değerlendirmek üzere yabancı / ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışan ve nitel deseni araştırmalar yapmış bir alan uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. İncelenen lisansüstü tezlerin analizinde her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlamalar yapılmıştır. Araştırmacılar arası uyum düzeyini belirlemek için Miles ve Huberman'ın (1994) kodlayıcılar arası güvenilirlik formülü kullanılmıştır [Güvenirlik Katsayısı = Görüş Birliği Sağlanan Konu-Terim Sayısı / (Görüş Birliği Sağlanan Konu-Terim Sayısı + Görüş Birliğine Varılamayan Konu-Terim Sayısı) x100]. Bu formüle göre kodlayıcılar arasındaki uyumun 0.97 olduğu belirlenmiştir. Kodlayıcılar arası uyum düzeyinin %80'den büyük ve olabildiğince %90'a yakın olması gerektiğini vurgulayan Miles ve Huberman (1994) formülüne göre elde edilen oran kodlamaların tutarlı olduğuna işaret etmektedir.

Etik Kurul İzni: Bu araştırma, YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan ve başlığında "Suriyeli, göçmen, sığınmacı, mülteci öğrenciler / çocuklar" söz gruplarının yer aldığı lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre eğilimlerine odaklandığından etik kurul izni gerektirmemektedir. Bu nedenle araştırma için Etik Kurul İzin Belgesi alınmamıştır.

Bulgular

Bu bölümde, Türkiye'de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerle ilgili 2015-2022 yılları arasında hazırlanmış 156 lisansüstü tezin, araştırma soruları doğrultusunda çözümlenmesi ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversitelere göre dağılımı Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Tezlerin Hazırlandığı Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	Tezler	f
Gazi Üniversitesi	T ₂₄ , T ₄₇ , T ₄₉ , T ₇₈ , T ₁₁₀ , T ₁₁₁ , T ₁₃₂ , T ₁₄₄ , T ₁₅₃	9
Hacettepe Üniversitesi	T ₅ , T ₈ , T ₃₇ , T ₆₃ , T ₁₂₃ , T ₁₄₆ , T ₁₄₈ , T ₁₅₀	8
Necmettin Erbakan Üniversitesi	T ₃₁ , T ₁₂₉ , T ₁₃₁ , T ₁₃₅ , T ₁₃₆ , T ₁₃₈ , T ₁₅₅	7
Bursa Uludağ Üniversitesi	T ₁₇ , T ₂₈ , T ₂₉ , T ₉₄ , T ₁₁₃ , T ₁₁₈	6

Çukurova Üniversitesi	$T_{35}, T_{36}, T_{48}, T_{72}, T_{73}, T_{102}$	6
Eskişehir Anadolu Üniversitesi	$T_{39}, T_{69}, T_{75}, T_{89}, T_{92}, T_{106}$	6
İstanbul Üniversitesi	$T_{26}, T_{41}, T_{46}, T_{50}, T_{68}, T_{107}$	6
Marmara Üniversitesi	$T_2, T_{84}, T_{86}, T_{115}, T_{142}, T_{152}$	6
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	$T_{33}, T_{53}, T_{62}, T_{64}, T_{101}$	5
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	$T_{16}, T_{61}, T_{91}, T_{97}, T_{121}$	5
Sakarya Üniversitesi	$T_3, T_9, T_{83}, T_{112}, T_{151}$	5
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	$T_6, T_{51}, T_{141}, T_{149}$	4
Fırat Üniversitesi	$T_{30}, T_{60}, T_{122}, T_{127}$	4
Gaziantep Üniversitesi	$T_7, T_{98}, T_{100}, T_{154}$	4
İstanbul Aydın Üniversitesi	$T_{82}, T_{85}, T_{95}, T_{125}$	4
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	$T_{14}, T_{81}, T_{87}, T_{124}$	4
Kilis 7 Aralık Üniversitesi	$T_{59}, T_{70}, T_{71}, T_{120}$	4
Kocaeli Üniversitesi	$T_{32}, T_{80}, T_{105}, T_{130}$	4
Üsküdar Üniversitesi	$T_{10}, T_{45}, T_{117}, T_{133}$	4
Akdeniz Üniversitesi	T_{12}, T_{99}, T_{143}	3
Yıldız Teknik Üniversitesi	T_{43}, T_{58}, T_{134}	3
Ankara Üniversitesi	T_{52}, T_{128}	2
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	T_{15}, T_{93}	2
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	T_{66}, T_{109}	2
Çağ Üniversitesi	T_1, T_{77}	2
Dokuz Eylül Üniversitesi	T_{65}, T_{156}	2
Harran Üniversitesi	T_{57}, T_{76}	2
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	T_{40}, T_{55}	2
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	T_{56}, T_{74}	2
İstanbul Ticaret Üniversitesi	T_{27}, T_{42}	2
Kastamonu Üniversitesi	T_{103}, T_{137}	2
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	T_{67}, T_{119}	2
Selçuk Üniversitesi	T_{13}, T_{96}	2
Siirt Üniversitesi	T_4, T_{90}	2
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	T_{54}, T_{114}	2
Afyon Kocatepe Üniversitesi	T_{34}	1
Aksaray Üniversitesi	T_{20}	1
Amasya Üniversitesi	T_{145}	1

Suriyeli Öğrencilerle İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	T ₁₃₉	1
Atatürk Üniversitesi	T ₄₄	1
Balıkesir Üniversitesi	T ₁₁₆	1
Başkent Üniversitesi	T ₁₈	1
Batman Üniversitesi	T ₂₁	1
Düzce Üniversitesi	T ₁₀₈	1
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	T ₂₅	1
İnönü Üniversitesi	T ₁₄₇	1
İstanbul Bilgi Üniversitesi	T ₂₃	1
İstanbul Medeniyet Üniversitesi	T ₂₂	1
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	T ₁₄₀	1
Kırıkkale Üniversitesi	T ₁₉	1
Mersin Üniversitesi	T ₇₉	1
Niğantaşı Üniversitesi	T ₈₈	1
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	T ₁₀₄	1
Süleyman Demirel Üniversitesi	T ₁₁	1
Ufuk Üniversitesi	T ₁₂₆	1
Yozgat Bozok Üniversitesi	T ₃₈	1
Toplam		156

Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde en yüksek yüzdeler orana sahip ilk on bir üniversite şu şekildedir: Gazi (f: 9), Hacettepe (f: 8), Necmettin Erbakan (f: 7); Marmara, Çukurova, Bursa Uludağ, Eskişehir Anadolu ve İstanbul (f: 6); Sakarya, Hatay Mustafa Kemal ve Çanakkale Onsekiz Mart (f: 5). Türkiye'de 2015 ile 2022 yılları arasında Suriyeli öğrencilerle ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin yarısından fazlasının bu on bir üniversitede hazırlandığı görülmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımı Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3*Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı*

Enstitüler	Tezler	F
Sosyal Bilimler Enstitüsü	T ₁ , T ₄ , T ₅ , T ₆ , T ₁₁ , T ₁₄ , T ₁₅ , T ₁₆ , T ₁₇ , T ₁₉ , T ₂₀ , T ₂₁ , T ₂₇ , T ₃₀ , T ₃₂ , T ₃₄ , T ₃₅ , T ₃₆ , T ₃₈ , T ₄₀ , T ₄₁ , T ₄₂ , T ₄₃ , T ₄₈ , T ₅₀ , T ₅₁ , T ₅₅ , T ₅₇ , T ₅₈ , T ₆₀ , T ₆₁ , T ₆₇ , T ₆₈ , T ₇₂ , T ₇₃ , T ₇₆ , T ₇₇ , T ₈₀ , T ₈₁ , T ₈₂ , T ₈₄ , T ₈₇ , T ₈₈ , T ₈₉ , T ₉₀ , T ₉₁ , T ₉₂ , T ₉₃ , T ₉₆ , T ₉₇ , T ₁₀₂ , T ₁₀₃ , T ₁₀₄ , T ₁₀₅ , T ₁₀₇ , T ₁₀₈ , T ₁₁₂ , T ₁₁₃ , T ₁₁₆ , T ₁₁₉ , T ₁₂₁ , T ₁₂₃ , T ₁₂₄ , T ₁₂₅ , T ₁₂₆ , T ₁₂₉ , T ₁₃₀ , T ₁₃₄ , T ₁₃₇ , T ₁₄₀ , T ₁₄₅ , T ₁₄₆ , T ₁₄₇ , T ₁₄₉ , T ₁₅₀	75
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	T ₃ , T ₇ , T ₈ , T ₉ , T ₁₂ , T ₂₄ , T ₂₈ , T ₂₉ , T ₃₁ , T ₃₇ , T ₃₉ , T ₄₄ , T ₄₇ , T ₄₉ , T ₅₂ , T ₆₃ , T ₆₅ , T ₆₉ , T ₇₅ , T ₇₈ , T ₇₉ , T ₈₃ , T ₉₄ , T ₉₈ , T ₉₉ , T ₁₀₀ , T ₁₀₁ , T ₁₀₆ , T ₁₀₉ , T ₁₁₀ , T ₁₁₁ , T ₁₁₄ , T ₁₁₈ , T ₁₂₂ , T ₁₂₇ , T ₁₂₈ , T ₁₃₁ , T ₁₃₂ , T ₁₃₅ , T ₁₃₆ , T ₁₃₈ , T ₁₄₂ , T ₁₄₃ , T ₁₄₄ , T ₁₅₁ , T ₁₅₂ , T ₁₅₃ , T ₁₅₄ , T ₁₅₅ , T ₁₅₆	50
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	T ₂₂ , T ₂₆ , T ₃₃ , T ₅₃ , T ₅₄ , T ₅₆ , T ₅₉ , T ₆₂ , T ₆₄ , T ₆₆ , T ₇₀ , T ₇₁ , T ₇₄ , T ₉₅ , T ₁₃₉	15
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	T ₁₀ , T ₁₃ , T ₄₅ , T ₈₅ , T ₁₁₇ , T ₁₃₃ , T ₁₄₁	7
Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü	T ₂ , T ₈₆ , T ₁₁₅	3
Fen Bilimleri Enstitüsü	T ₂₅ , T ₁₂₀	2
Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü	T ₁₄₈	1
Lisansüstü Programlar Enstitüsü	T ₂₃	1
Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü	T ₁₈	1
Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü	T ₄₆	1
Toplam		156

Tablo 3'teki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin en çok sosyal bilimler enstitüleri bünyesinde (f: 35) hazırlandığı görülmektedir. Onu eğitim bilimleri enstitüleri (f: 50) ile lisansüstü eğitim enstitüleri (f: 15) ve sağlık bilimleri enstitüleri (f: 7) ile Orta Doğu ve İslam ülkeleri araştırmaları enstitüleri (f: 3) ve fen bilimleri, Türkiyat araştırmaları, lisansüstü programlar enstitüleri (f: 1) takip etmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin türlerine ve yayım yıllarına göre dağılımı Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4*Tezlerin Türlerine ve Yayımlı Yıllarına Göre Dağılımı*

		Tez Türü			
Yıllar	Tezler	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam	
		f	Tezler	f	f
2015	T ₈₁	1	-	-	1
2016	T ₈₂	1	-	-	1
2017	T ₈₃ , T ₈₄ , T ₈₅	3	-	-	3
2018	T ₁ , T ₂ , T ₃ , T ₄ , T ₅ , T ₆ , T ₇ , T ₈ , T ₉ , T ₁₀ , T ₁₁ , T ₁₂	12	T ₁₃	1	13
2019	T ₈₆ , T ₈₇ , T ₈₈ , T ₈₉ , T ₉₀ , T ₉₁ , T ₉₃ , T ₉₄ , T ₉₅ , T ₉₆ , T ₉₇ , T ₉₈ , T ₉₉ , T ₁₀₀ , T ₁₀₁ , T ₁₀₂ , T ₁₀₃ , T ₁₀₄ , T ₁₀₆ , T ₁₀₇ , T ₁₀₈ , T ₁₀₉ , T ₁₁₀ , T ₁₁₁ , T ₁₁₂ , T ₁₁₃ , T ₁₁₄ , T ₁₁₅ , T ₁₁₆ , T ₁₁₇ , T ₁₁₈ , T ₁₁₉ , T ₁₂₀ , T ₁₂₁ , T ₁₂₂ , T ₁₂₄ , T ₁₂₅ , T ₁₂₆ , T ₁₂₇ , T ₁₂₈ , T ₁₂₉ , T ₁₃₀ , T ₁₃₁ , T ₁₃₂ , T ₁₃₃ , T ₁₃₄ , T ₁₃₅ , T ₁₃₆ , T ₁₃₇ , T ₁₃₈ , T ₁₃₉ , T ₁₄₀ , T ₁₄₁ , T ₁₄₂ , T ₁₄₃ , T ₁₄₄ , T ₁₄₅ , T ₁₄₇ , T ₁₄₈ , T ₁₅₀ , T ₁₅₁ , T ₁₅₂ , T ₁₅₄ , T ₁₅₅	64	T ₉₂ , T ₁₀₅ , T ₁₂₃ , T ₁₄₆ , T ₁₄₉ , T ₁₅₃	6	70
2020	T ₁₄ , T ₁₅ , T ₁₆ , T ₁₇ , T ₁₈ , T ₁₉ , T ₂₀ , T ₂₁ , T ₂₂ , T ₂₃ , T ₂₄ , T ₂₅ , T ₂₆ , T ₂₇ , T ₂₈ , T ₂₉ , T ₃₁ , T ₃₂ , T ₃₃ , T ₃₄ , T ₃₅ , T ₃₆ , T ₃₈ , T ₃₉ , T ₄₀ , T ₄₁ , T ₄₂ , T ₄₃ , T ₄₅ , T ₄₆	30	T ₃₀ , T ₃₇ , T ₄₄	3	33
2021	T ₄₇ , T ₄₈ , T ₅₀ , T ₅₂ , T ₅₃ , T ₅₄ , T ₅₅ , T ₅₆ , T ₅₇ , T ₅₈ , T ₅₉ , T ₆₀ , T ₆₁ , T ₆₂ , T ₆₃ , T ₆₄ , T ₆₅ , T ₆₆ , T ₆₇ , T ₆₈ , T ₇₀ , T ₇₁ , T ₇₂ , T ₇₃ , T ₇₅ , T ₇₆ , T ₇₇ , T ₇₉ , T ₈₀	29	T ₄₉ , T ₅₁ , T ₆₉ , T ₇₄ , T ₇₈	5	34
2022	T ₁₅₆	1	-	-	1
Toplam	141	141	15	15	156

Tablo 4'teki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin büyük bir kısmını yüksek lisans tezlerinin (f: 141) oluşturduğu buna karşın çalışmaların sadece 15'inin doktora düzeyinde olduğu görülmektedir. İncelenen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2011 yılı itibarıyla başlayan göç sürecinin ilk yıllarında çalışma sayısının hayli az olduğu görülmektedir. Lisansüstü tezlerin hazırlanış yılları bakımından özellikle 2019 yılındaki artış kayda değerdir. Nitekim gerek yüksek lisans (f: 64) gerekse doktora (f: 6) düzeyinde en çok çalışma 2019 yılında gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı, toplam 34 çalışma ile ikinci sırada yer almaktadır. Onu

2020 yılı (f: 33) takip etmektedir. Tezlerin büyük çoğunluğunun bu üç yıl içinde hazırlandığı görülmektedir. Bu üç yıl dışında 2015 ve 2016'da birer, 2017'de üç, 2018'de 13 ve 2022 yılında henüz bir lisansüstü çalışmanın hazırlandığı görülmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin, isim tercihlerine göre dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Tezlerin, Başlıklarındaki İsimlendirme Tercihlerine Göre Dağılımı

Başlıklardaki İsim Tercihleri	Tezler	f
Suriyeli	T ₁ ¹ , T ₄ ⁴ , T ₆ ⁶ , T ₇ ⁷ , T ₈ ⁸ , T ₁₁ ¹¹ , T ₁₄ ¹⁴ , T ₁₆ ¹⁶ , T ₂₁ ²¹ , T ₂₄ ²⁴ , T ₂₆ ²⁶ , T ₂₇ ²⁷ , T ₂₈ ²⁸ , T ₃₁ ³¹ , T ₃₂ ³² , T ₃₅ ³⁵ , T ₄₀ ⁴⁰ , T ₄₁ ⁴¹ , T ₄₃ ⁴³ , T ₄₅ ⁴⁵ , T ₄₆ ⁴⁶ , T ₄₈ ⁴⁸ , T ₄₉ ⁴⁹ , T ₅₀ ⁵⁰ , T ₅₁ ⁵¹ , T ₅₂ ⁵² , T ₅₅ ⁵⁵ , T ₅₇ ⁵⁷ , T ₅₉ ⁵⁹ , T ₆₀ ⁶⁰ , T ₆₁ ⁶¹ , T ₆₄ ⁶⁴ , T ₆₅ ⁶⁵ , T ₆₆ ⁶⁶ , T ₆₈ ⁶⁸ , T ₆₉ ⁶⁹ , T ₇₀ ⁷⁰ , T ₇₁ ⁷¹ , T ₇₆ ⁷⁶ , T ₇₉ ⁷⁹ , T ₈₀ ⁸⁰ , T ₈₄ ⁸⁴ , T ₈₈ ⁸⁸ , T ₈₉ ⁸⁹ , T ₉₁ ⁹¹ , T ₉₄ ⁹⁴ , T ₉₅ ⁹⁵ , T ₉₇ ⁹⁷ , T ₉₈ ⁹⁸ , T ₉₉ ⁹⁹ , T ₁₀₀ ¹⁰⁰ , T ₁₀₁ ¹⁰¹ , T ₁₀₅ ¹⁰⁵ , T ₁₀₉ ¹⁰⁹ , T ₁₁₀ ¹¹⁰ , T ₁₁₂ ¹¹² , T ₁₁₃ ¹¹³ , T ₁₁₆ ¹¹⁶ , T ₁₁₈ ¹¹⁸ , T ₁₁₉ ¹¹⁹ , T ₁₂₀ ¹²⁰ , T ₁₂₂ ¹²² , T ₁₂₃ ¹²³ , T ₁₂₇ ¹²⁷ , T ₁₂₈ ¹²⁸ , T ₁₂₉ ¹²⁹ , T ₁₃₀ ¹³⁰ , T ₁₃₄ ¹³⁴ , T ₁₃₅ ¹³⁵ , T ₁₃₆ ¹³⁶ , T ₁₃₉ ¹³⁹ , T ₁₄₀ ¹⁴⁰ , T ₁₄₁ ¹⁴¹ , T ₁₄₂ ¹⁴² , T ₁₄₃ ¹⁴³ , T ₁₄₆ ¹⁴⁶ , T ₁₄₇ ¹⁴⁷ , T ₁₄₈ ¹⁴⁸ , T ₁₄₉ ¹⁴⁹ , T ₁₅₀ ¹⁵⁰ , T ₁₅₁ ¹⁵¹ , T ₁₅₃ ¹⁵³ , T ₁₅₄ ¹⁵⁴ , T ₁₅₅ ¹⁵⁵	84
Mülteci	T ₅ ⁵ , T ₉ ⁹ , T ₁₀ ¹⁰ , T ₁₈ ¹⁸ , T ₁₉ ¹⁹ , T ₂₀ ²⁰ , T ₂₂ ²² , T ₂₅ ²⁵ , T ₃₃ ³³ , T ₃₇ ³⁷ , T ₃₈ ³⁸ , T ₄₂ ⁴² , T ₅₃ ⁵³ , T ₅₆ ⁵⁶ , T ₅₈ ⁵⁸ , T ₆₃ ⁶³ , T ₆₇ ⁶⁷ , T ₇₂ ⁷² , T ₇₄ ⁷⁴ , T ₇₈ ⁷⁸ , T ₈₃ ⁸³ , T ₉₀ ⁹⁰ , T ₉₂ ⁹² , T ₉₆ ⁹⁶ , T ₁₀₃ ¹⁰³ , T ₁₀₈ ¹⁰⁸ , T ₁₂₆ ¹²⁶ , T ₁₃₇ ¹³⁷ , T ₁₃₈ ¹³⁸	29
Sığınmacı	T ₂ ² , T ₃ ³ , T ₁₂ ¹² , T ₁₃ ¹³ , T ₁₅ ¹⁵ , T ₂₃ ²³ , T ₂₉ ²⁹ , T ₃₀ ³⁰ , T ₃₄ ³⁴ , T ₃₉ ³⁹ , T ₇₃ ⁷³ , T ₇₇ ⁷⁷ , T ₈₁ ⁸¹ , T ₁₀₄ ¹⁰⁴ , T ₁₀₆ ¹⁰⁶ , T ₁₀₇ ¹⁰⁷ , T ₁₁₄ ¹¹⁴ , T ₁₃₃ ¹³³ , T ₁₄₅ ¹⁴⁵	19
Göçmen	T ₁₇ ¹⁷ , T ₃₆ ³⁶ , T ₄₄ ⁴⁴ , T ₄₇ ⁴⁷ , T ₅₄ ⁵⁴ , T ₆₂ ⁶² , T ₇₅ ⁷⁵ , T ₈₂ ⁸² , T ₈₇ ⁸⁷ , T ₁₁₁ ¹¹¹ , T ₁₂₄ ¹²⁴ , T ₁₂₅ ¹²⁵	12
Suriyeli Mülteci	T ₈₆ ⁸⁶ , T ₁₁₇ ¹¹⁷ , T ₁₃₂ ¹³² , T ₁₄₄ ¹⁴⁴ , T ₁₅₂ ¹⁵² , T ₁₅₆ ¹⁵⁶	6
Suriyeli Sığınmacı	T ₈₅ ⁸⁵ , T ₉₃ ⁹³ , T ₁₀₂ ¹⁰²	3
Suriyeli Göçmen	T ₁₁₅ ¹¹⁵ , T ₁₃₁ ¹³¹	2
Mülteci Sığınmacı	T ₁₂₁ ¹²¹	1
Toplam		156

Tablo 5'teki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin, başlıklarındaki en çok tercih ettikleri ismin "Suriyeli" olduğu (f: 84) görülmektedir. Onu sırasıyla "mülteci" (f: 29), "sığınmacı" (f: 19) ve "göçmen" isimlendirmesi takip etmektedir. Kimi araştırma başlıklarında ise "Suriyeli mülteci, Suriyeli sığınmacı, Suriyeli göçmen ve mülteci sığınmacı" şeklinde ikili isimlendirmelerin yer aldığı belirlenmiştir. İkili isimlendirme bakımından araştırma başlığında en çok tercih edilen isimlendirmenin "Suriyeli mülteci" (f: 6) olduğu belirlenmiştir.

Suriyeli Öğrencilerle İlgili Lisanüstü Tezlerin İncelenmesi

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisanüstü tezlerin anahtar sözcük tercihlerine göre dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Tezlerin Anahtar Sözcük Tercihlerine Göre Dağılımı

Anahtar Sözcükler	Tezler	f
Suriyeli (göçmen, sığınmacı, mülteci, yabancı uyruklu, geçici koruma altındaki) öğrenci / çocuk	T ₇ ^{**} T ₉ ^{**} T ₁₂ ^{**} T ₁₃ ^{**} T ₁₄ ^{**} T ₁₅ ^{**} T ₁₇ ^{**} T ₁₉ ^{**} T ₂₁ ^{**} T ₂₂ ^{**} T ₂₄ ^{**} T ₃₀ ^{**} T ₃₁ ^{**} T ₃₃ ^{**} T ₃₄ ^{**} T ₃₅ ^{**} T ₃₆ ^{**} T ₃₇ ^{**} T ₃₈ ^{**} T ₄₁ ^{**} T ₄₂ ^{**} T ₄₆ ^{**} T ₄₇ ^{**} T ₄₈ ^{**} T ₄₉ ^{**} T ₅₂ ^{**} T ₅₄ ^{**} T ₅₅ ^{**} T ₅₆ ^{**} T ₅₇ ^{**} T ₅₈ ^{**} T ₆₀ ^{**} T ₆₁ ^{**} T ₆₃ ^{**} T ₆₆ ^{**} T ₆₇ ^{**} T ₆₈ ^{**} T ₆₉ ^{**} T ₇₀ ^{**} T ₇₁ ^{**} T ₇₃ ^{**} T ₇₈ ^{**} T ₇₆ ^{**} T ₇₇ ^{**} T ₈₂ ^{**} T ₈₄ ^{**} T ₈₅ ^{**} T ₈₇ ^{**} T ₉₀ ^{**} T ₉₃ ^{**} T ₉₄ ^{**} T ₉₅ ^{**} T ₉₆ ^{**} T ₉₇ ^{**} T ₉₈ ^{**} T ₉₉ ^{**} T ₁₀₀ ^{**} T ₁₀₁ ^{**} T ₁₀₄ ^{**} T ₁₀₅ ^{**} T ₁₀₆ ^{**} T ₁₀₈ ^{**} T ₁₀₉ ^{**} T ₁₁₃ ^{**} T ₁₁₄ ^{**} T ₁₁₅ ^{**} T ₁₁₇ ^{**} T ₁₁₈ ^{**} T ₁₂₀ ^{**} T ₁₂₂ ^{**} T ₁₂₃ ^{**} T ₁₂₅ ^{**} T ₁₂₆ ^{**} T ₁₂₇ ^{**} T ₁₂₈ ^{**} T ₁₃₁ ^{**} T ₁₃₃ ^{**} T ₁₃₄ ^{**} T ₁₃₅ ^{**} T ₁₃₆ ^{**} T ₁₃₈ ^{**} T ₁₃₉ ^{**} T ₁₄₀ ^{**} T ₁₄₁ ^{**} T ₁₄₂ ^{**} T ₁₄₃ ^{**} T ₁₄₄ ^{**} T ₁₅₀ ^{**} T ₁₅₂ ^{**} T ₁₅₃ ^{**} T ₁₅₅ [*]	91
(Zorunlu, uluslararası) göç	T ₂ ^{**} T ₅ ^{**} T ₁₁ ^{**} T ₁₄ ^{**} T ₁₅ ^{**} T ₂₀ ^{**} T ₂₆ ^{**} T ₂₈ ^{**} T ₂₉ ^{**} T ₃₀ ^{**} T ₃₁ ^{**} T ₃₉ ^{**} T ₄₄ ^{**} T ₄₅ ^{**} T ₄₆ ^{**} T ₅₀ ^{**} T ₅₆ ^{**} T ₅₇ ^{**} T ₅₉ ^{**} T ₆₀ ^{**} T ₆₁ ^{**} T ₆₇ ^{**} T ₆₈ ^{**} T ₇₀ ^{**} T ₇₁ ^{**} T ₇₉ ^{**} T ₈₀ ^{**} T ₈₂ ^{**} T ₈₄ ^{**} T ₈₅ ^{**} T ₈₇ ^{**} T ₈₈ ^{**} T ₈₉ ^{**} T ₁₀₇ ^{**} T ₁₁₀ ^{**} T ₁₁₁ ^{**} T ₁₁₅ ^{**} T ₁₁₆ ^{**} T ₁₁₇ ^{**} T ₁₂₃ ^{**} T ₁₂₅ ^{**} T ₁₂₉ ^{**} T ₁₃₂ ^{**} T ₁₄₁ ^{**} T ₁₄₄ ^{**} T ₁₄₆ ^{**} T ₁₅₁ [*]	47
Yabancı dil, ikinci dil, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Yabancılar için Türkçe öğretimi, Yabancılar için Türkçe eğitimi, Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi, İkinci dil olarak Türkçe, İkinci dil edinimi, Türkçe(nin) öğretimi, Türkçe eğitimi, dil öğretimi, mülteci / göçmen eğitimi	T ₃ ^{**} T ₇ ^{**} T ₁₀ ^{**} T ₁₈ ^{**} T ₃₂ ^{**} T ₄₃ ^{**} T ₄₉ ^{**} T ₅₁ ^{**} T ₆₁ ^{**} T ₆₅ ^{**} T ₆₈ ^{**} T ₈₆ ^{**} T ₈₇ ^{**} T ₈₉ ^{**} T ₉₁ ^{**} T ₉₅ ^{**} T ₉₇ ^{**} T ₉₈ ^{**} T ₉₉ ^{**} T ₁₀₀ ^{**} T ₁₀₁ ^{**} T ₁₀₂ ^{**} T ₁₁₉ ^{**} T ₁₂₁ ^{**} T ₁₂₇ ^{**} T ₁₄₅ ^{**} T ₁₄₈ ^{**} T ₁₅₄ ^{**} T ₁₅₆ [*]	29
(Kültürel, okula, sosyal, duygusal) uyum (sorunları, süreci)	T ₂ ^{**} T ₈ ^{**} T ₉ ^{**} T ₂₀ ^{**} T ₂₄ ^{**} T ₃₉ ^{**} T ₄₀ ^{**} T ₄₂ ^{**} T ₅₄ ^{**} T ₅₆ ^{**} T ₆₀ ^{**} T ₆₁ ^{**} T ₆₂ ^{**} T ₆₈ ^{**} T ₇₄ ^{**} T ₇₉ ^{**} T ₈₂ ^{**} T ₈₄ ^{**} T ₈₇ ^{**} T ₁₀₇ ^{**} T ₁₀₈ ^{**} T ₁₁₇ ^{**} T ₁₂₄ ^{**} T ₁₂₅ ^{**} T ₁₃₉ ^{**} T ₁₄₂ [*]	26
(Suriyeli) mülteci	T ₂ ^{**} T ₅ ^{**} T ₆ ^{**} T ₈ ^{**} T ₁₀ ^{**} T ₂₂ ^{**} T ₄₅ ^{**} T ₅₃ ^{**} T ₅₉ ^{**} T ₆₇ ^{**} T ₇₂ ^{**} T ₇₄ ^{**} T ₈₂ ^{**} T ₈₃ ^{**} T ₉₂ ^{**} T ₁₀₃ ^{**} T ₁₀₆ ^{**} T ₁₀₈ ^{**} T ₁₁₀ ^{**} T ₁₁₆ ^{**} T ₁₂₃ ^{**} T ₁₃₂ ^{**} T ₁₃₅ ^{**} T ₁₃₇ ^{**} T ₁₄₂ [*]	25
(Türkçe, sınıf, sosyal bilgiler, branş, okul öncesi) öğretmen (görüşleri, tutumları, deneyimleri, öz yeterliği, gözlemleri)	T ₁ ^{**} T ₁₀ ^{**} T ₁₅ ^{**} T ₁₆ ^{**} T ₁₉ ^{**} T ₂₀ ^{**} T ₃₃ ^{**} T ₃₄ ^{**} T ₄₆ ^{**} T ₅₂ ^{**} T ₇₃ ^{**} T ₇₉ ^{**} T ₈₃ ^{**} T ₈₅ ^{**} T ₉₀ ^{**} T ₉₅ ^{**} T ₁₀₄ ^{**} T ₁₁₄ ^{**} T ₁₂₅ ^{**} T ₁₂₇ ^{**} T ₁₃₁ ^{**} T ₁₃₆ ^{**} T ₁₄₃ ^{**} T ₁₅₄ ^{**} T ₁₅₅ [*]	25

Eğitim (sorunları), eğitime erişim	T _{2*} , T _{9*} , T _{12*} , T _{13*} , T _{15*} , T _{19*} , T _{21*} , T _{31*} , T _{36*} , T _{38*} , T _{42*} , T _{47*} , T _{50*} , T _{64*} , T _{68*} , T _{71*} , T _{84*} , T _{98*} , T _{103*} , T _{111*} , T _{116*} , T _{143*} , T _{149*} , T _{150*} , T _{151*}	25
(Dil, sosyal, oyun, yazma, konuşma, günlük yaşam, akademik) beceri(si)	T _{1*} , T _{6*} , T _{34*} , T _{35*} , T _{37*} , T _{62*} , T _{91*} , T _{96*} , T _{97*} , T _{101*} , T _{102*} , T _{110*} , T _{124*} , T _{148*} , T _{152*} , T _{156*}	16
(Suriyeli) sığınmacı	T _{3*} , T _{23*} , T _{29*} , T _{34*} , T _{39*} , T _{45*} , T _{80*} , T _{81*} , T _{85*} , T _{93*} , T _{107*} , T _{112*} , T _{116*} , T _{135*}	14
Göçmen	T _{28*} , T _{38*} , T _{44*} , T _{45*} , T _{47*} , T _{68*} , T _{106*} , T _{111*} , T _{124*} , T _{142*}	10
Geçici Koruma	T _{8*} , T _{11*} , T _{26*} , T _{33*} , T _{52*} , T _{69*} , T _{76*} , T _{133*} , T _{138*} , T _{139*}	10
Kültür(lenme/leşme), çok kültür- lülük	T _{20*} , T _{51*} , T _{60*} , T _{65*} , T _{73*} , T _{75*} , T _{81*} , T _{84*} , T _{88*} , T _{134*}	10
Entegrasyon	T _{2*} , T _{13*} , T _{22*} , T _{30*} , T _{31*} , T _{59*} , T _{76*} , T _{89*} , T _{129*}	9
Sosyal hizmet / destek / medya	T _{26*} , T _{74*} , T _{107*} , T _{123*} , T _{126*} , T _{133*} , T _{146*} , T _{147*} , T _{150*}	9
İlkokul	T _{35*} , T _{48*} , T _{93*} , T _{104*} , T _{111*} , T _{131*} , T _{136*} , T _{140*}	8
Okul öncesi (eğitim, dönem)	T _{55*} , T _{62*} , T _{72*} , T _{75*} , T _{106*} , T _{110*} , T _{142*}	7
Tutum	T _{25*} , T _{53*} , T _{57*} , T _{90*} , T _{120*} , T _{137*} , T _{146*}	7
Geçici Eğitim Merkezi	T _{4*} , T _{21*} , T _{69*} , T _{86*} , T _{100*}	5
Okul Yöneticisi	T _{7*} , T _{15*} , T _{71*} , T _{104*} , T _{111*}	5
Akran (etkileşimi, zorbalığı, ilişkileri)	T _{40*} , T _{46*} , T _{72*} , T _{88*} , T _{118*}	5
Belirtilmemiş	T _{27*} , T ₁₃₀	2
Toplam		380

* Anahtar sözcüklerin birden çoğunu içeren araştırmaları ifade etmektedir.

Tablo 6’da Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerde en sık kullanılan yirmi anahtar sözcüğe yer verilmiştir. Bu anahtar sözcükler içinde tezlerde en çok yer alanı “(Suriyeli, göçmen, sığınmacı, mülteci, yabancı uyruklu, geçici koruma altındaki) öğrenci / çocuk” (f: 91) şeklindeki sözcük grubu kombinasyonudur. Bu grubu sırasıyla “(Zorunlu, uluslararası) göç” (f: 47), “(Yabancı / ikinci dil olarak / Yabancılar) Türkçe öğretimi / eğitimi / edinimi” (f: 29), “(Kültürel, okula, sosyal, duygusal) uyum (sorunları, süreci)” (f: 26), “(Suriyeli) mülteci” (f: 25) ve “(Türkçe, sınıf, sosyal bilgiler, branş, okul öncesi) öğretmen (görüşleri, tutumları, deneyimleri)” (f: 25), eğitim (sorunları) (f: 23), (dil, sosyal, oyun, yazma, konuşma, günlük yaşam, akademik) beceri(si) (f: 16), (Suriyeli) sığınmacı (f: 14), göçmen (f: 10), geçici koruma (f: 10), kültür(lenme / leşme) ve çokkültürlülük (f: 10), entegrasyon (f: 9), sosyal hizmet /

Suriyeli Öğrencilerle İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

destek (f: 8), ilkokul (f: 8), okul öncesi (eğitim, dönem) (f: 7), tutum (f: 7), Geçici Eğitim Merkezi (f: 5), okul yöneticisi (f: 5), akran (etkileşimi, zorbalığı, ilişkileri) (f: 5) şeklindeki anahtar sözcükler takip etmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin eğitim kademelerine göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Tezlerin Eğitim Kademelerine Göre Dağılımı

Eğitim Kademeleri	Tezler	f
İlkokul	T ₁ ¹ , T ₄ ² , T ₅ ³ , T ₆ ⁴ , T ₇ ⁵ , T ₁₂ ⁶ , T ₁₄ ⁷ , T ₁₅ ⁸ , T ₁₆ ⁹ , T ₁₉ ¹⁰ , T ₂₇ ¹¹ , T ₂₉ ¹² , T ₃₁ ¹³ , T ₃₄ ¹⁴ , T ₃₅ ¹⁵ , T ₃₆ ¹⁶ , T ₄₈ ¹⁷ , T ₅₁ ¹⁸ , T ₅₉ ¹⁹ , T ₆₄ ²⁰ , T ₆₆ ²¹ , T ₆₇ ²² , T ₆₈ ²³ , T ₆₉ ²⁴ , T ₇₀ ²⁵ , T ₇₉ ²⁶ , T ₈₃ ²⁷ , T ₈₈ ²⁸ , T ₉₃ ²⁹ , T ₉₅ ³⁰ , T ₉₇ ³¹ , T ₉₈ ³² , T ₁₀₁ ³³ , T ₁₀₄ ³⁴ , T ₁₀₈ ³⁵ , T ₁₁₈ ³⁶ , T ₁₃₁ ³⁷ , T ₁₃₆ ³⁸ , T ₁₄₆ ³⁹ , T ₁₅₅ ⁴⁰	40
Ortaokul	T ₃ ¹ , T ₁₃ ² , T ₂₅ ³ , T ₂₈ ⁴ , T ₃₉ ⁵ , T ₄₃ ⁶ , T ₄₄ ⁷ , T ₄₇ ⁸ , T ₅₆ ⁹ , T ₅₈ ¹⁰ , T ₆₃ ¹¹ , T ₇₆ ¹² , T ₈₁ ¹³ , T ₈₇ ¹⁴ , T ₉₀ ¹⁵ , T ₉₁ ¹⁶ , T ₉₂ ¹⁷ , T ₉₉ ¹⁸ , T ₁₀₂ ¹⁹ , T ₁₁₄ ²⁰ , T ₁₁₇ ²¹ , T ₁₂₀ ²² , T ₁₂₂ ²³ , T ₁₂₄ ²⁴ , T ₁₂₆ ²⁵ , T ₁₂₈ ²⁶ , T ₁₃₀ ²⁷ , T ₁₄₃ ²⁸ , T ₁₄₄ ²⁹ , T ₁₅₁ ³⁰ , T ₁₅₆ ³¹	31
İlkokul-Ortaokul	T ₈ ¹ , T ₁₀ ² , T ₂₁ ³ , T ₂₂ ⁴ , T ₂₃ ⁵ , T ₂₄ ⁶ , T ₅₂ ⁷ , T ₅₃ ⁸ , T ₆₁ ⁹ , T ₇₁ ¹⁰ , T ₇₅ ¹¹ , T ₁₀₇ ¹² , T ₁₀₉ ¹³ , T ₁₁₁ ¹⁴ , T ₁₁₆ ¹⁵ , T ₁₁₉ ¹⁶ , T ₁₃₇ ¹⁷ , T ₁₃₈ ¹⁸	18
İlkokul-Ortaokul-Lise	T ₂ ¹ , T ₁₁ ² , T ₂₀ ³ , T ₄₅ ⁴ , T ₄₆ ⁵ , T ₇₇ ⁶ , T ₈₄ ⁷ , T ₁₁₅ ⁸ , T ₁₂₁ ⁹ , T ₁₃₃ ¹⁰ , T ₁₄₀ ¹¹ , T ₁₄₅ ¹² , T ₁₄₉ ¹³ , T ₁₅₄ ¹⁴	14
Okul Öncesi	T ₃₂ ¹ , T ₃₃ ² , T ₃₇ ³ , T ₅₅ ⁴ , T ₆₂ ⁵ , T ₇₂ ⁶ , T ₇₃ ⁷ , T ₇₈ ⁸ , T ₉₆ ⁹ , T ₁₀₆ ¹⁰ , T ₁₁₀ ¹¹ , T ₁₄₂ ¹² , T ₁₅₂ ¹³ , T ₁₅₃ ¹⁴	14
Lise	T ₉ ¹ , T ₁₇ ² , T ₃₈ ³ , T ₄₀ ⁴ , T ₄₁ ⁵ , T ₅₀ ⁶ , T ₅₇ ⁷ , T ₇₄ ⁸ , T ₈₉ ⁹ , T ₉₄ ¹⁰ , T ₁₁₂ ¹¹ , T ₁₃₅ ¹² , T ₁₃₉ ¹³ , T ₁₄₁ ¹⁴	14
Belirtilmemiş / Bulunmamaktadır	T ₁₈ ¹ , T ₂₆ ² , T ₆₅ ³ , T ₈₂ ⁴ , T ₈₅ ⁵ , T ₈₆ ⁶ , T ₁₀₀ ⁷ , T ₁₀₃ ⁸ , T ₁₂₅ ⁹ , T ₁₂₇ ¹⁰	10
Ortaokul-Lise	T ₃₀ ¹ , T ₄₂ ² , T ₄₉ ³ , T ₅₄ ⁴ , T ₁₀₅ ⁵ , T ₁₁₃ ⁶ , T ₁₂₃ ⁷ , T ₁₃₂ ⁸ , T ₁₅₀ ⁹	9
Yükseköğretim	T ₆₀ ¹ , T ₈₀ ² , T ₁₂₉ ³ , T ₁₄₇ ⁴ , T ₁₄₈ ⁵	5
Okul Öncesi-İlkokul	T ₁₃₄ ¹	1
Toplam		156

Tablo 7’deki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin en çok ilkokul (f: 40) ve ortaokul (f: 32) kademelerine yönelik olarak hazırlandığı görülmektedir. Okul öncesi ve lise düzeylerinin her birine yönelik olarak hazırlanan tez oranları eşittir (f: 14). Hazırlanan tezler içinde yükseköğretim düzeyine yönelme oranı oldukça düşüktür (f: 5). Buna karşın 10 araştırmada hedef eğitim kademesi ya belirtilmemiş ya da araştırmanın mahiyeti gereği bulunmamaktadır. Kimi araştırmaların ise ilkokul-ortaokul (f: 18), ilkokul-ortaokul-lise (f: 14), ortaokul-lise (f: 9) ve

okul öncesi-ilkokul (f: 1) şeklinde birden çok eğitim kademesi üzerine yoğunlaştıkları görülmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin konularına göre dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8

Tezlerin Konularına Göre Dağılımı

Konular	Tezler	f
Suriyeli öğrencilerin eğitimiyle ilgili paydaş (öğretmen, öğrenci, yönetici, aile) görüşleri / tutumları / algıları / gözlemleri / deneyimleri	T ₁₀ , T ₃₄ , T ₃₉ , T ₄₁ , T ₄₅ , T ₄₆ , T ₄₈ , T ₅₂ , T ₅₃ , T ₅₇ , T ₅₉ , T ₆₁ , T ₆₃ , T ₆₄ , T ₆₇ , T ₆₈ , T ₇₀ , T ₇₂ , T ₇₃ , T ₇₅ , T ₇₆ , T ₈₃ , T ₉₀ , T ₉₃ , T ₉₇ , T ₁₀₀ , T ₁₀₉ , T ₁₁₁ , T ₁₂₁ , T ₁₂₂ , T ₁₂₆ , T ₁₂₈ , T ₁₃₁ , T ₁₄₃ , T ₁₅₅ , T ₁₃₇ , T ₁₃₈ , T ₁₅₄ , T ₁₅₅	41
Suriyeli öğrencilerin bulunduğu okullarda yaşanan sorunlar (öğretmenler, öğrenciler, okul yönetimi açısından)	T ₂ , T ₄ , T ₆ , T ₉ , T ₇ , T ₁₂ , T ₁₄ , T ₁₅ , T ₁₈ , T ₃₅ , T ₃₈ , T ₅₀ , T ₆₉ , T ₇₁ , T ₇₉ , T ₈₀ , T ₈₁ , T ₈₂ , T ₈₅ , T ₈₉ , T ₉₂ , T ₁₀₁ , T ₁₀₄ , T ₁₀₆ , T ₁₀₈ , T ₁₁₄ , T ₁₁₆ , T ₁₃₃ , T ₁₃₅ , T ₁₄₅ , T ₁₄₆ , T ₁₅₀	37
Suriyeli öğrencilerin okula / Türk eğitim sistemine / sosyal hayata uyumu / entegrasyonu	T ₈ , T ₁₁ , T ₁₃ , T ₁₇ , T ₁₉ , T ₂₂ , T ₂₄ , T ₂₆ , T ₂₉ , T ₃₁ , T ₃₃ , T ₃₆ , T ₄₂ , T ₄₇ , T ₅₁ , T ₅₄ , T ₅₆ , T ₆₀ , T ₇₄ , T ₈₄ , T ₈₇ , T ₉₄ , T ₁₀₅ , T ₁₁₀ , T ₁₁₇ , T ₁₂₄ , T ₁₂₉ , T ₁₃₉ , T ₁₄₂ , T ₁₅₁ , T ₁₅₂	26
Suriyeli öğrencilere yönelik spesifik konular (psikolojik sağlamlık, kültürlenme düzeyi, hazırbulunuşluk ve motivasyon, akran etkileşimi / zorbalığı, sosyolojik profil, sınav kaygısı, vatan algısı, iyi olma halleri, kendini toparlama gücü, barış imajları, yaşantı, yaşam doyumu ve depresyon, sosyal medya kullanımı, eğitime erişim)	T ₁ , T ₂₀ , T ₂₈ , T ₃₀ , T ₄₀ , T ₇₇ , T ₈₈ , T ₁₁₃ , T ₁₁₅ , T ₁₁₈ , T ₁₂₃ , T ₁₃₂ , T ₁₄₀ , T ₁₄₁ , T ₁₄₄ , T ₁₄₇ , T ₁₄₉	17
Suriyeli öğrencilere yönelik öğretim strateji, yöntem ve teknikleri	T ₂₃ , T ₂₅ , T ₂₇ , T ₃₇ , T ₄₄ , T ₅₅ , T ₆₂ , T ₇₈ , T ₈₆ , T ₉₆ , T ₉₈ , T ₁₀₇ , T ₁₁₉ , T ₁₅₃	14
Suriyeli öğrencilerin Türkçe temel dil becerileri	T ₃ , T ₁₆ , T ₃₂ , T ₄₃ , T ₉₁ , T ₉₅ , T ₁₀₂ , T ₁₃₀ , T ₁₄₈ , T ₁₅₆	10
Ders materyalleri	T ₄₉ , T ₅₈ , T ₆₅ , T ₁₁₂ , T ₁₂₀	5
Eğitim politikaları	T ₅ , T ₂₁ , T ₁₀₃	3
Türkçe öğretimi	T ₆₆ , T ₉₉ , T ₁₂₇	3
Toplam		156

Tablo 8'deki bulgulara göre Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerde paydaş (öğretmen, öğrenci, yönetici, aile) görüşleri / tutumları / algıları / gözlemleri / deneyimleri (f: 41) en sık işlenen konu olmuştur. Araştırmaların büyük bir bölümünde (f: 37) Suriyeli öğrencilerin bulunduğu okullarda gerek eğitim öğretim sürecinde gerek Türkçe, sosyal bilgiler gibi belirli dersler özelinde yaşadıkları sorunlar incelenmiştir. Suriyeli öğrencilerin okula / Türk eğitim sistemine / sosyal hayata entegrasyonu konusunun işlenme sayısı 26; Suriyeli öğrencilerle ilgili psikolojik sağlamlık, kültürlenme düzeyi, hazırbulunuşluk ve motivasyon, akran etkileşimi / zorbalığı, sosyolojik profil, sınav kaygısı, vatan algısı, iyi olma hâlleri, kendini toparlama gücü, barış imajları, yaşantı, yaşam doyumu ve depresyon, sosyal medya kullanımı, eğitime erişim gibi spesifik konuların işlenme sayısı 17, Suriyeli öğrencilere yönelik öğretim strateji, yöntem ve tekniklerine odaklanan araştırmaların sayısı ise 14'tür. Suriyeli öğrencilerin Türkçe temel dil becerileri 10 araştırmada, kullanılan ders materyalleri 5 araştırmada, Suriyeli öğrencilere yönelik eğitim politikaları ile Türkçe öğretimi üzer araştırmada temel konu alanı olarak belirlenmiştir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin araştırma desenlerine göre dağılımı Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9

Tezlerin Araştırma Yaklaşımlarına Göre Dağılımı

Araştırma Yaklaşımları	Tezler	f
Nitel	T ₄ ⁵ , T ₅ ⁶ , T ₆ ⁷ , T ₇ ⁸ , T ₈ ⁹ , T ₁₂ ¹³ , T ₁₃ ¹⁵ , T ₁₅ ¹⁶ , T ₁₆ ¹⁷ , T ₁₇ ²² , T ₂₂ ²³ , T ₂₃ ²⁴ , T ₂₄ ²⁶ , T ₂₆ ²⁷ , T ₂₇ ²⁹ , T ₃₁ ³² , T ₃₂ ³³ , T ₃₃ ³⁴ , T ₃₄ ³⁸ , T ₃₈ ³⁹ , T ₃₉ ⁴⁰ , T ₄₀ ⁴¹ , T ₄₁ ⁴² , T ₄₂ ⁴⁷ , T ₄₇ ⁴⁹ , T ₄₉ ⁵¹ , T ₅₁ ⁵² , T ₅₂ ⁵⁶ , T ₅₆ ⁵⁸ , T ₅₉ ⁶¹ , T ₆₁ ⁶⁴ , T ₆₄ ⁶⁵ , T ₆₅ ⁶⁷ , T ₆₇ ⁶⁸ , T ₆₈ ⁶⁹ , T ₆₉ ⁷¹ , T ₇₁ ⁷² , T ₇₂ ⁷³ , T ₇₃ ⁷⁹ , T ₇₉ ⁸¹ , T ₈₁ ⁸⁵ , T ₈₅ ⁸⁶ , T ₈₆ ⁸⁷ , T ₈₉ ⁹² , T ₉₂ ⁹⁷ , T ₉₇ ⁹⁸ , T ₉₈ ¹⁰⁰ , T ₁₀₀ ¹⁰¹ , T ₁₀₁ ¹⁰³ , T ₁₀₃ ¹⁰⁴ , T ₁₀₄ ¹⁰⁶ , T ₁₀₆ ¹⁰⁷ , T ₁₀₇ ¹⁰⁸ , T ₁₀₈ ¹⁰⁹ , T ₁₀₉ ¹¹¹ , T ₁₁₂ ¹¹⁴ , T ₁₁₄ ¹¹⁸ , T ₁₁₈ ¹¹⁹ , T ₁₁₉ ¹²¹ , T ₁₂₁ ¹²² , T ₁₂₂ ¹²⁵ , T ₁₂₅ ¹²⁷ , T ₁₂₇ ¹²⁸ , T ₁₂₈ ¹³¹ , T ₁₃₁ ¹³² , T ₁₃₂ ¹³⁴ , T ₁₃₄ ¹³⁵ , T ₁₃₆ ¹³⁸ , T ₁₃₈ ¹⁴⁰ , T ₁₄₀ ¹⁴³ , T ₁₄₃ ¹⁴⁵ , T ₁₄₅ ¹⁴⁸ , T ₁₄₈ ¹⁵⁵ , T ₁₅₅ ¹⁵⁶	80
Nicel	T ₁ ³ , T ₃ ¹⁰ , T ₁₀ ¹⁹ , T ₁₉ ²⁰ , T ₂₀ ²¹ , T ₂₁ ²⁵ , T ₂₅ ²⁸ , T ₂₈ ³⁰ , T ₃₀ ³⁶ , T _{36³⁷, T₃₇⁴³, T₄₃⁴⁵, T₄₅⁴⁶, T₄₆⁴⁸, T₄₈⁵⁰, T₅₃⁵⁵, T₅₅⁵⁷, T₅₇⁶⁰, T₆₀⁶², T₆₂⁶³, T₆₃⁶⁶, T₆₆⁷⁴, T₇₄⁷⁶, T_{76⁷⁷, T₇₇⁷⁸, T₇₈⁸³, T₈₃⁸⁸, T₈₈⁹⁰, T₉₀⁹¹, T₉₄⁹⁵, T₉₅⁹⁶, T_{96¹¹³, T_{113¹¹⁶, T_{116¹¹⁷, T_{117¹²³, T_{123¹²⁴, T_{124¹²⁶, T_{126¹³³, T_{133¹³⁷, T_{137¹³⁹, T_{139¹⁴¹, T₁₄₂¹⁴⁷, T₁₄₇¹⁵⁰, T₁₅₀¹⁵¹, T₁₅₁¹⁵², T₁₅₂¹⁵³}}}}}}}}}}}}	50
Karma	T ₂ ⁹ , T ₉ ¹¹ , T ₁₁ ¹⁴ , T ₁₄ ³⁵ , T ₃₅ ⁴⁴ , T ₄₄ ⁵⁴ , T ₅₄ ⁷⁰ , T ₇₀ ⁷⁵ , T ₇₅ ⁸⁰ , T ₈₀ ⁹³ , T ₉₃ ⁹⁹ , T ₉₉ ¹⁰² , T ₁₀₂ ¹⁰⁵ , T ₁₀₅ ¹¹⁰ , T ₁₁₅ ¹²⁰ , T ₁₂₀ ¹⁴⁶ , T ₁₄₆ ¹⁴⁹ , T ₁₄₉ ¹⁵⁴	20
Belirtilmemiş	T ₁₈ ⁸² , T ₈₂ ⁸⁴ , T ₈₄ ¹²⁹ , T ₁₂₉ ¹³⁰ , T ₁₃₀ ¹⁴⁴	6
Toplam		156

Tablo 9'daki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin yarıdan fazlasında (f: 80) nitel araştırma yaklaşımının kullanıldığı görülmektedir.

Çalışmalarda nicel araştırma yaklaşımına başvurma sayısı 50 iken karma araştırma yaklaşımına yönelim sayısı 20'dir. Hazırlanan lisansüstü tezlerin 6'sında ise hangi araştırma deseninin kullanıldığına ilişkin bir bilgi yer almamaktadır.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin çalışma gruplarına göre dağılımı Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Tezlerin Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

Çalışma Grupları	Tezler	f
Öğrenci	T ₂₂ , T ₃₃ , T ₉ , T ₁₇ , T ₂₀ , T ₂₁ , T ₂₃ , T ₂₄ , T ₂₅ , T ₂₇ , T ₂₈ , T ₃₀ , T ₃₂ , T ₃₇ , T ₄₁ , T ₄₂ , T ₄₃ , T ₄₄ , T ₄₇ , T ₅₀ , T ₅₁ , T ₅₄ , T ₅₅ , T ₅₇ , T ₅₈ , T ₆₀ , T ₆₃ , T ₆₆ , T ₇₄ , T ₇₈ , T ₈₀ , T ₈₈ , T ₉₁ , T ₉₃ , T ₉₄ , T ₉₆ , T ₉₉ , T ₁₀₁ , T ₁₀₅ , T ₁₀₇ , T ₁₁₀ , T ₁₁₃ , T ₁₁₅ , T ₁₁₆ , T ₁₁₇ , T ₁₁₈ , T ₁₂₃ , T ₁₂₄ , T ₁₂₆ , T ₁₂₉ , T ₁₃₂ , T ₁₃₃ , T ₁₃₄ , T ₁₃₉ , T ₁₄₀ , T ₁₄₁ , T ₁₄₂ , T ₁₄₄ , T ₁₄₇ , T ₁₄₈ , T ₁₄₉ , T ₁₅₀ , T ₁₅₁ , T ₁₅₂ , T ₁₅₃ , T ₁₅₆	66
Öğretmen	T ₁ , T ₁₀ , T ₁₄ , T ₁₆ , T ₁₉ , T ₂₉ , T ₃₃ , T ₃₄ , T ₃₅ , T ₃₆ , T ₃₉ , T ₄₀ , T ₄₆ , T ₅₂ , T ₅₃ , T ₆₁ , T ₇₀ , T ₇₂ , T ₇₃ , T ₇₆ , T ₇₇ , T ₇₉ , T ₈₂ , T ₈₃ , T ₈₅ , T ₉₅ , T ₉₇ , T ₁₀₀ , T ₁₀₉ , T ₁₁₉ , T ₁₂₁ , T ₁₂₅ , T ₁₃₁ , T ₁₃₆ , T ₁₃₇ , T ₁₃₈ , T ₁₄₃ , T ₁₅₅	38
Öğrenci-Öğretmen	T ₄₈ , T ₄₉ , T ₅₆ , T ₆₂ , T ₉₀ , T ₉₂ , T ₉₈ , T ₁₁₄ , T ₁₂₀ , T ₁₂₂	10
Belirtilmemiş / Bulunmamaktadır	T ₅ , T ₁₁ , T ₁₈ , T ₆₅ , T ₁₁₂ , T ₁₃₀	6
Öğrenci-Öğretmen- Yönetici-Veli	T ₁₀₄ , T ₁₀₆ , T ₁₀₈ , T ₁₃₅ , T ₁₄₆	5
Yönetici	T ₇ , T ₇₁ , T ₁₀₃ , T ₁₁₁	4
Öğretici	T ₄ , T ₁₂₇ , T ₁₄₅ , T ₁₅₄	4
Öğrenci-Öğretmen- Yönetici	T ₈ , T ₈₁ , T ₈₄ , T ₈₆	4
Öğretmen-Yönetici	T ₁₅ , T ₂₂ , T ₃₁	3
Öğretmen-Yönetici- Öğretici-Veli	T ₁₂ , T ₇₅ , T ₈₇	3
Veli	T ₄₅ , T ₅₉	2
Öğretmen-Yönetici- Veli	T ₆ , T ₆₇	2
Öğrenci-Öğretmen- Veli	T ₁₃ , T ₆₈	2
Öğretmen-Öğretici	T ₆₄	1
Öğrenci-Öğretmen- Öğretici	T ₁₀₂	1

Suriyeli Öğrencilerle İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Öğrenci-Öğretici-Veli	T ₆₉	1
Öğrenci-Öğretmen-Veli-Öğretici-Yönetici	T ₈₉	1
Öğrenci-Öğretmen-Yönetici-Veli-STK Temsilcisi-Akademisyen	T ₃₈	1
Sosyal Hizmet Uzmanı	T ₂₆	1
Psikolojik Danışman	T ₁₂₈	1
Toplam		156

Tablo 10'daki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerde en çok öğrenciler (f: 66) üzerinde daha sonra ise öğretmenler (f: 38) üzerinde çalışıldığı görülmektedir. Hem öğrenciler hem öğretmenlerle beraber yürütülen çalışmaların sayısı 10'dur. Tablo incelenmeye devam edildiğinde sırasıyla öğrenci-öğretmen-yönetici-veli (f: 5); yönetici, öğretici (f: 4); öğretmen-yönetici, öğretmen-yönetici-öğretici-veli (f: 3); veli, öğretmen-yönetici-veli, öğrenci-öğretmen-veli (f: 2) ve öğretmen-öğretici, öğrenci-öğretmen-öğretici, öğrenci-öğretici-veli, öğrenci-öğretmen-veli-öğretici-yönetici, öğrenci-öğretmen-yönetici-veli-STK temsilcisi-akademisyen, sosyal hizmet uzmanı, psikolojik danışman (f: 1) çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin bir bölümünde ise (f: 6) çalışma grubu bilgisinin yer almadığı tespit edilmiştir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin örneklem büyüklüklerine göre dağılımı Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11

Tezlerin Örneklem Büyüklüklerine Göre Dağılımı

Örneklem Büyüklükleri	Tezler	f
1-30	T ₄ , T ₇ , T ₁₆ , T ₂₂ , T ₂₆ , T ₂₈ , T ₂₉ , T ₃₂ , T ₃₄ , T ₃₉ , T ₄₀ , T ₄₁ , T ₄₂ , T ₄₃ , T ₄₇ , T ₅₁ , T ₅₅ , T ₅₆ , T ₅₈ , T ₅₉ , T ₆₄ , T ₆₇ , T ₇₁ , T ₇₂ , T ₇₃ , T ₇₄ , T ₇₈ , T ₈₅ , T ₈₆ , T ₉₂ , T ₉₇ , T ₁₀₀ , T ₁₀₁ , T ₁₀₃ , T ₁₀₆ , T ₁₀₇ , T ₁₀₉ , T ₁₁₉ , T ₁₂₇ , T ₁₂₈ , T ₁₃₁ , T ₁₃₄ , T ₁₃₈ , T ₁₄₃ , T ₁₄₅ , T ₁₄₈ , T ₁₅₆	47
31-100	T ₃ , T ₆ , T ₁₂ , T ₁₃ , T ₂₅ , T ₂₇ , T ₃₁ , T ₃₃ , T ₃₈ , T ₄₄ , T ₄₉ , T ₅₀ , T ₅₂ , T ₅₄ , T ₆₀ , T ₆₁ , T ₆₉ , T ₇₅ , T ₇₉ , T ₈₀ , T ₈₁ , T ₈₂ , T ₈₄ , T ₈₇ , T ₈₉ , T ₉₁ , T ₉₄ , T ₉₆ , T ₉₈ , T ₉₉ , T ₁₀₄ , T ₁₀₅ , T ₁₀₈ , T ₁₁₁ , T ₁₁₄ , T ₁₁₇ , T ₁₂₀ , T ₁₂₁ , T ₁₂₂ , T ₁₃₂ , T ₁₃₅ , T ₁₃₆ , T ₁₄₁ , T ₁₄₂ , T ₁₄₄ , T ₁₅₃	46

101-300	T ₁ ¹ , T ₂ ² , T ₁₀ ³ , T ₁₇ ⁴ , T ₂₀ ⁵ , T ₂₁ ⁶ , T ₂₃ ⁷ , T ₃₅ ⁸ , T ₄₆ ⁹ , T ₅₃ ¹⁰ , T ₅₇ ¹¹ , T ₆₆ ¹² , T ₇₀ ¹³ , T ₇₆ ¹⁴ , T ₇₇ ¹⁵ , T ₈₈ ¹⁶ , T ₉₅ ¹⁷ , T ₁₁₃ ¹⁸ , T ₁₁₅ ¹⁹ , T ₁₁₆ ²⁰ , T ₁₂₄ ²¹ , T ₁₂₅ ²² , T ₁₄₀ ²³ , T ₁₄₆ ²⁴ , T ₁₄₇ ²⁵ , T ₁₄₉ ²⁶ , T ₁₅₀ ²⁷ , T ₁₅₁ ²⁸ , T ₁₅₂ ²⁹ , T ₁₅₅ ³⁰	30
301-1000	T ₉ ¹ , T ₁₄ ² , T ₁₉ ³ , T ₂₄ ⁴ , T ₃₀ ⁵ , T ₃₆ ⁶ , T ₃₇ ⁷ , T ₄₅ ⁸ , T ₄₈ ⁹ , T ₆₂ ¹⁰ , T ₆₃ ¹¹ , T ₈₃ ¹² , T ₉₃ ¹³ , T ₁₀₂ ¹⁴ , T ₁₁₀ ¹⁵ , T ₁₁₈ ¹⁶ , T ₁₂₃ ¹⁷ , T ₁₂₆ ¹⁸ , T ₁₃₃ ¹⁹ , T ₁₃₇ ²⁰ , T ₁₃₉ ²¹ , T ₁₅₄ ²²	22
Belirtilmemiş / Bulunmamaktadır	T ₅ ¹ , T ₁₁ ² , T ₁₅ ³ , T ₁₈ ⁴ , T ₆₅ ⁵ , T ₆₈ ⁶ , T ₁₁₂ ⁷ , T ₁₃₀ ⁸	8
1001 ve üzeri	T ₈ ¹ , T ₉₀ ² , T ₁₂₉ ³	3
Toplam		156

Tablo 11'deki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin 47'sinin 1-30 arasında, 46'sının 31-100 arasında, 30'unun 101-300 arasında, üçer çalışmanın ise 301-1000 arasında ve 1001 ve üzeri kişi ile gerçekleştirildiği görülmektedir. Tezlerin 8'inde örneklem büyüklüğü hakkında bilgi yer almamaktadır.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12

Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri Toplama Araçları	Tezler	f
Görüşme	T ₄ ¹ , T ₇ ² , T ₈ ³ , T ₁₁ ⁴ , T ₁₃ ⁵ , T ₁₄ ⁶ , T ₁₅ ⁷ , T ₁₆ ⁸ , T ₁₇ ⁹ , T ₂₂ ¹⁰ , T ₂₆ ¹¹ , T ₂₇ ¹² , T ₂₉ ¹³ , T ₃₁ ¹⁴ , T ₃₃ ¹⁵ , T ₃₄ ¹⁶ , T ₃₈ ¹⁷ , T ₃₉ ¹⁸ , T ₄₀ ¹⁹ , T ₄₁ ²⁰ , T ₄₂ ²¹ , T ₄₉ ²² , T ₅₁ ²³ , T ₅₂ ²⁴ , T ₅₆ ²⁵ , T ₅₈ ²⁶ , T ₅₉ ²⁷ , T ₆₁ ²⁸ , T ₆₇ ²⁹ , T ₆₈ ³⁰ , T ₆₉ ³¹ , T ₇₁ ³² , T ₇₂ ³³ , T ₇₃ ³⁴ , T ₇₉ ³⁵ , T ₈₁ ³⁶ , T ₈₄ ³⁷ , T ₈₅ ³⁸ , T ₈₉ ³⁹ , T ₉₇ ⁴⁰ , T ₉₈ ⁴¹ , T ₁₀₀ ⁴² , T ₁₀₃ ⁴³ , T ₁₀₄ ⁴⁴ , T ₁₀₈ ⁴⁵ , T ₁₀₉ ⁴⁶ , T ₁₁₁ ⁴⁷ , T ₁₁₄ ⁴⁸ , T ₁₁₈ ⁴⁹ , T ₁₁₉ ⁵⁰ , T ₁₂₀ ⁵¹ , T ₁₂₁ ⁵² , T ₁₂₂ ⁵³ , T ₁₂₇ ⁵⁴ , T ₁₂₈ ⁵⁵ , T ₁₃₁ ⁵⁶ , T ₁₃₂ ⁵⁷ , T ₁₃₄ ⁵⁸ , T ₁₃₈ ⁵⁹ , T ₁₄₀ ⁶⁰ , T ₁₄₃ ⁶¹ , T ₁₄₄ ⁶² , T ₁₄₅ ⁶³ , T ₁₅₆ ⁶⁴	64
Anket	T ₁ ¹ , T ₂ ² , T ₃ ³ , T ₁₀ ⁴ , T ₁₉ ⁵ , T ₂₀ ⁶ , T ₂₁ ⁷ , T ₂₅ ⁸ , T ₂₈ ⁹ , T ₃₀ ¹⁰ , T ₃₆ ¹¹ , T ₃₇ ¹² , T ₄₃ ¹³ , T ₄₅ ¹⁴ , T ₄₆ ¹⁵ , T ₄₇ ¹⁶ , T ₄₈ ¹⁷ , T ₅₀ ¹⁸ , T ₅₃ ¹⁹ , T ₅₅ ²⁰ , T ₅₇ ²¹ , T ₆₀ ²² , T ₆₂ ²³ , T ₆₃ ²⁴ , T ₆₆ ²⁵ , T ₇₄ ²⁶ , T ₇₆ ²⁷ , T ₇₇ ²⁸ , T ₇₈ ²⁹ , T ₁₁₆ ³⁰ , T ₁₁₇ ³¹ , T ₁₂₃ ³² , T ₁₂₅ ³³ , T ₁₃₃ ³⁴ , T ₁₃₆ ³⁵ , T ₁₃₉ ³⁶ , T ₁₄₇ ³⁷ , T ₁₅₅ ³⁸	38
Ölçek	T ₈₃ ¹ , T ₈₈ ² , T ₉₀ ³ , T ₉₅ ⁴ , T ₁₁₃ ⁵ , T ₁₂₄ ⁶ , T ₁₂₆ ⁷ , T ₁₃₇ ⁸ , T ₁₄₁ ⁹ , T ₁₄₂ ¹⁰ , T ₁₅₀ ¹¹	11
Görüşme-Anket	T ₃₅ ¹ , T ₄₄ ² , T ₅₄ ³ , T ₇₀ ⁴ , T ₇₅ ⁵ , T ₈₀ ⁶ , T ₈₂ ⁷ , T ₁₁₅ ⁸ , T ₁₄₉ ⁹ , T ₁₅₁ ¹⁰	10
Test	T ₂₃ ¹ , T ₉₁ ² , T ₉₆ ³ , T ₉₉ ⁴ , T ₁₀₁ ⁵ , T ₁₄₈ ⁶ , T ₁₅₃ ⁷	7
Ölçek-Görüşme	T ₉ ¹ , T ₉₃ ² , T ₁₀₅ ³ , T ₁₁₀ ⁴ , T ₁₄₆ ⁵ , T ₁₅₄ ⁶	6
Gözlem-Görüşme	T ₈₆ ¹ , T ₉₂ ² , T ₁₀₆ ³ , T ₁₀₇ ⁴ , T ₁₃₅ ⁵	5
Belirtilmemiş	T ₁₈ ¹ , T ₁₁₂ ² , T ₁₃₀ ³ , T ₁₅₂ ⁴	4
Gözlem	T ₃₂ ¹ , T ₆₄ ² , T ₈₇ ³	3

Suriyeli Öğrencilerle İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Doküman İncelemesi	T ₅ , T ₆₅	2
Doküman İncelemesi-Görüşme	T ₆ , T ₁₂	2
Ölçek-Anket	T ₉₄	1
Anket-Test-Görüşme	T ₁₀₂	1
Gözlem-Görüşme-Anket	T ₁₂₉	1
Görüşme-Gözlem-Doküman Analizi	T ₂₄	1
Toplam		156

Tablo 12'deki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin en çok görüşme (f: 64) ve anket (f: 38) yöntemlerinden yararlandığı görülmektedir. Tezlerde kullanılan diğer veri toplama araçlarının sırasıyla ölçek (f: 11), test (f: 3), gözlem (f: 3) ve doküman incelemesi (f: 2) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca kimi tezlerde birden çok veri toplama aracının kullanıldığı belirlenmiştir. Bunlar sırasıyla görüşme-anket (f: 10), ölçek-görüşme (f: 6), gözlem-görüşme (f: 5), doküman incelemesi-görüşme (f: 2), anket-test-görüşme, gözlem-görüşme-anket, görüşme-gözlem-doküman analizi ve ölçek-anket (f:1) şeklindedir. Lisansüstü tezlerin 4'ünde veri toplama aracı bilgisi yer almamaktadır.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin veri analiz tekniklerine göre dağılımı Tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13

Tezlerin Veri Analiz Tekniklerine Göre Dağılımı

Veri Analiz Teknikleri	Tezler	f
İçerik analizi	T ₄ , T ₆ , T ₇ , T ₈ , T ₁₁ , T ₁₂ , T ₁₃ , T ₁₄ , T ₁₅ , T ₁₇ , T ₂₁ , T ₂₂ , T ₂₃ , T ₂₇ , T ₃₀ , T ₃₄ , T ₃₈ , T ₃₉ , T ₄₁ , T ₄₇ , T ₅₂ , T ₅₉ , T ₆₁ , T ₆₄ , T ₆₅ , T ₆₈ , T ₆₉ , T ₇₂ , T ₇₃ , T ₇₉ , T ₈₀ , T ₈₇ , T ₈₉ , T ₉₂ , T ₉₃ , T ₉₈ , T ₉₉ , T ₁₀₀ , T ₁₀₆ , T ₁₁₁ , T ₁₁₂ , T ₁₁₉ , T ₁₂₁ , T ₁₂₂ , T ₁₂₇ , T ₁₃₂ , T ₁₃₅ , T ₁₃₆ , T ₁₃₈ , T ₁₄₀ , T ₁₄₃ , T ₁₄₅ , T ₁₅₄ , T ₁₅₅	54
Kestirimsel istatistik	T ₁ , T ₂ , T ₃ , T ₉ , T ₁₀ , T ₁₉ , T ₂₀ , T ₂₅ , T ₂₈ , T ₃₇ , T ₄₅ , T ₄₆ , T ₅₀ , T ₅₃ , T ₅₅ , T ₅₇ , T ₆₂ , T ₆₃ , T ₇₄ , T ₇₆ , T ₇₇ , T ₇₈ , T ₈₂ , T ₈₈ , T ₉₁ , T ₉₅ , T ₉₆ , T ₁₁₃ , T ₁₂₅ , T ₁₂₆ , T ₁₃₇ , T ₁₄₉ , T ₁₅₂ , T ₁₅₃	34
Betimsel analiz	T ₁₆ , T ₂₄ , T ₂₆ , T ₂₉ , T ₃₁ , T ₃₂ , T ₃₃ , T ₄₂ , T ₄₉ , T ₅₁ , T ₇₁ , T ₈₁ , T ₈₅ , T ₉₇ , T ₁₀₁ , T ₁₀₄ , T ₁₀₈ , T ₁₀₉ , T ₁₁₆ , T ₁₁₇ , T ₁₃₁ , T ₁₄₄ , T ₁₅₆	23
Betimsel istatistik-kestirimsel istatistik	T ₈₂ , T ₉₀ , T ₉₄ , T ₁₂₀ , T ₁₂₃ , T ₁₂₄ , T ₁₃₃ , T ₁₃₉ , T ₁₄₁ , T ₁₄₂ , T ₁₄₇ , T ₁₅₀	12

Belirtilmemiş / Bulunmamaktadır	T ₅ , T ₁₈ , T ₃₆ , T ₄₃ , T ₄₈ , T ₈₄ , T ₈₆ , T ₁₀₅ , T ₁₀₇ , T ₁₁₈ , T ₁₃₀ , T ₁₃₄	12
İçerik analizi-betimsel analiz	T ₄₀ , T ₅₆ , T ₅₈ , T ₆₇ , T ₁₀₃ , T ₁₁₀ , T ₁₁₄	7
Betimsel istatistik	T ₃₅ , T ₆₀ , T ₆₆ , T ₁₂₈ , T ₁₂₉ , T ₁₄₈	6
Kestirimsel istatistik- içerik analizi	T ₄₄ , T ₅₄ , T ₇₀ , T ₇₅	4
Betimsel istatistik- kestirimsel istatistik- içerik analizi	T ₁₄₆ , T ₁₅₁	2
Betimsel istatistik-içerik analizi	T ₁₀₂	1
Kestirimsel istatistik- betimsel analiz	T ₁₁₅	1
Toplam		156

Tablo 13'teki bulgular incelendiğinde Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerde en çok nitel veri analiz tekniklerinden içerik analizinin (f: 54) ve nicel veri analiz tekniklerinden kestirimsel istatistiğin (f: 34) kullanıldığı görülmektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde sırasıyla betimsel analiz (f: 23) ve betimsel istatistiğin (f: 6) tercih edildiği tespit edilmiştir. Ayrıca kimi tezlerde birden çok veri analiz tekniğinin kullanıldığı belirlenmiştir. Bunlar sırasıyla betimsel istatistik-kestirimsel istatistik (f: 12), içerik analizi-betimsel analiz (f: 7), kestirimsel istatistik-içerik analizi (f: 4), betimsel istatistik-kestirimsel istatistik-içerik analizi (f: 2) ve betimsel istatistik-içerik analizi, kestirimsel istatistik-betimsel analiz (f: 1) şeklindedir. Lisansüstü tezlerin 12'sinde veri analiz tekniği bilgisine yer verilmemiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, araştırmamanın amacı ve araştırma soruları çerçevesinde ulaşılan sonuçlar, konuyu ele alan benzer çalışmalar bağlamında tartışılmıştır. Sonuçların ana dili ve yabancı / ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanına yönelik çalışmalara fikir ve yön vereceği düşünülmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili çalışmaların çeşitli değişkenlere göre eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada 2015-2022 yılları arasında hazırlanan 156 lisansüstü tez incelenmiştir. Betimsel içerik analizi ile elde edilen bulgular; araştırmaların hazırlandığı üniversiteler, enstitüler; araştırmaların türleri ve yayım yılları, başlıklarındaki isim, anahtar sözcük tercihleri, yöneldikleri eğitim kademeleri, konu alanları, araştırma yaklaşımları, çalışma grupları, örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları ve veri analiz teknikleri eğilimleri çerçevesinde ortaya konulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre Türkiye’de şu ana kadar Suriyeli öğrencilerle ilgili 56 üniversitede lisansüstü çalışma yürütülmüştür. İl bazında Suriyeli öğrencilere ilişkin en çok çalışmanın İstanbul (f: 30) ve Ankara (f: 26) üniversitelerinde hazırlandığı görülmektedir. Bu sonucun benzer çalışmalarla örtüştüğü söylenebilir (Bozkaya, 2021; Ercan, 2015; Kepçeli, 2021; Ortaköylü, Satılmış ve Eyüp, 2020; Tatlıcıoğlu ve Apak, 2018). Buna karşın sırasıyla Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Mersin, Adana, Mardin, Kahramanmaraş, Osmaniye, Bursa gibi kayıtlı Suriyeli sayısının yaşayan toplam kişi sayısına oranının en yüksek olduğu illerin (Göç İdaresi Başkanlığı, 2022) üniversitelerinde şu ana kadar 29 lisansüstü tez hazırlanmıştır. Bu illerden Mardin ve Osmaniye’de bulunan üniversitelerde herhangi bir lisansüstü tez hazırlanmazken Mersin ve Kahramanmaraş’ta yalnızca birer çalışma yapıldığı tespit edilmiştir. Bu illerdeki üniversitelerin konunun farklı yönlerine ilişkin lisansüstü araştırmalara ağırlık vermelerinin alan yazına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına göre Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezler on farklı enstitü bünyesinde hazırlanmıştır. Lisansüstü tezlerin enstitülere göre dağılımına bakıldığında en çok çalışmanın sırasıyla sosyal bilimler, eğitim bilimleri, lisansüstü eğitim ve sağlık bilimleri enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Bozkaya (2021) da göç ve göçmenlerin eğitimi ile ilgili doktora tezlerinin çeşitli değişkenlere göre eğilimlerini incelediği araştırmasında tezlerin %87,09’unun sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde hazırlandığı sonucuna ulaşmıştır. Bu eğilim; dil, tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, sağlık, eğitim, kamu yönetimi, ekonomi ve uluslararası ilişkiler gibi göç ve göçmen olgusunu neden-sonuç ilişkileri bağlamında ele almaya uygun bölümlerin, çalışmalarını daha çok bu enstitülere bağlı olarak yürütmeleri ile ilişkilendirilebilir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili hazırlanmış lisansüstü tezlerin yıllara ve tez türlerine ait dağılımları incelendiğinde çalışmaların büyük oranda yüksek lisans düzeyinde hazırlandıkları görülmektedir. Eğitim süreçleri ve paydaşları üzerindeki güçlü etkisine nazaran Suriyeli öğrenci olgusu ile ilgili olarak özellikle doktora tezi sayısının yeterli sayıda olmadığı düşünülmektedir. Ancak verilerden hareketle doktora tezi oranlarının zaman içinde artma eğilimi göstereceği söylenebilir. Toplam 156 lisansüstü tezin, büyük bir çoğunluğunun (f: 70) 2019 yılına ait olması dikkat çekici bir husustur. 2012-2017 yıllarında Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tez sayısının sonraki yıllara göre daha az olduğu görülmektedir. Bu sonucun benzer çalışmalarla örtüştüğü söylenebilir (Bozkaya, 2021; Kara ve Özenç, 2021; Kardeş, 2021; Kepçeli, 2021; Maden ve Önal, 2021; Tatlıcıoğlu ve Apak, 2018). Bu tarihlerden itibaren Türkiye’de geçirdikleri süre ve sayıları sürekli artan geçici koruma altındaki Suriyelilerin, söz konusu gelişmeye bağlı olarak Türk toplum hayatı ve eğitim sistemi üzerindeki etkisi de artmıştır. Ayrıca okul çağındaki Suriyelilerin eğitim ortamlarına erişim, devam ve uyum süreci-

ne olumlu etki edecek temel yasal düzenlemeler yine aynı dönemlerde şekillenmeye başlamıştır. Örneğin Suriyeli çocukların Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarında veya geçici eğitim merkezlerinde eğitim-öğretim hizmeti alabilmelerine yönelik kanuni düzenleme 2014-2015 eğitim ve öğretim yılı itibarıyla yürürlüğe girmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2014). Tüm bu gelişmelerin, araştırmacıların Suriyeli öğrenciler konusuna daha çok yönelmelerine neden olduğu düşünülmektedir. 2015-2021 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezlerin yıllara göre oransal dağılımından hareketle 2022 ve sonrasında da Suriyeli öğrencilere ilişkin araştırmaların sayı ve konu çeşitliliği bakımından artacağı öngörülmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin başlıklarında “Suriyeli, mülteci, sığınmacı ve göçmen” sözcüklerinin tercih edilme dağılımlarına bakıldığında araştırmacıların baskın bir şekilde “Suriyeli” isimlendirmesini kullanma eğiliminde oldukları görülmektedir. “Suriyeli” sözcüğü ikili isimlendirmelerde de (Suriyeli mülteci / sığınmacı / göçmen) en yaygın kullanılan ifadedir. Bu eğilim “Suriyeli” sözcüğünün diğer seçeneklere göre ilgili kitleyi daha açık bir şekilde tanımlaması ve kitlenin kendisi dışında geldiği coğrafyayı, ülkeyi de ifade ediyor olması ile ilişkilendirilebilir. Nitekim Demirci ve Bulut (2020) da “Suriyeli” sözcüğünün bu kitle ile ilgili birçok tanımlama ifadesinin odağında yer aldığını ortaya koymuştur.

Araştırma çerçevesinde ele alınan lisansüstü tezlerin sayısından dolayı birbirinden farklı, pek çok anahtar sözcük tespit edilmiştir. Bu nedenle araştırma kapsamında söz konusu anahtar sözcükler içinde en çok tercih edilenler ele alınmıştır. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin anahtar sözcüklerine, başka bir deyişle araştırmacıların kapsamlarını, muhtevalarını en öz biçimde yansıtan kavramların eğilimine bakıldığında “Mülteci çocuklar, yabancı uyruklu öğrenci” gibi kitle tanımlayıcı ifadelerin, kitlenin zorunlu olarak gerçekleştirdiği fiili işaret eden “göç” sözcüğünün, kitlenin Türk sosyokültürel hayatına adaptasyon probleminin altını çizen “uyum” ve “sorun” sözcüklerinin, uyum sorununun giderilmesi ile ortaya çıkan beceri kavramının, kitle adaptasyonunun sağlanmasında kritik bir işleve sahip olduğu düşünülen dil-yabancı / ikinci dil olarak Türkçe öğretimi ve eğitimle ilgili ifadelerin ve öğretmen görüş, tutum, deneyimlerine ilişkin söz gruplarının sıklıkla tekrar edildikleri görülmektedir. Kaya ve Özenç’in (2021) Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaştıkları sorunlara odaklanan araştırmaların eğilimlerini ortaya koydukları çalışmalarında da benzer anahtar sözcüklerin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu görünümünden hareketle incelenen lisansüstü tezlerin anahtar sözcük tercihlerinin Suriyelilerin / Suriyeli öğrencilerin Türkiye’ye göç sonrasında yaşadıkları, yaşıyor oldukları sosyal hayata ve okula ilişkin entegrasyon sorunu ve bu sorunun bir beceriye evrilmesinde yabancı / ikinci dil olarak Türkçe öğretiminin ve öğretmen görüşleri dikkate alınarak

şekillenecek eğitim-öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerinin önemi etrafında yoğunlaştığı söylenebilir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin çoğunlukla ve yalnızca temel eğitim kademelerine (okul öncesi, ilkokul, ortaokul) yönelik olarak hazırlandığı görülmektedir. Kara ve Özenç'in (2021) çalışmalarında da benzer şekilde incelenen araştırmaların ağırlıklı olarak sırasıyla ilkokul ve ortaokul kademelerine yöneldiği, buna karşın okul öncesine odaklı çalışma sayısının ise hayli az sayıda olduğu ortaya konmaktadır. Okula devam eden Suriyeli öğrenci oranının temel eğitim kademelerinde lise ve yükseköğretime devam edenlere göre oldukça yüksek olmasının, dolayısıyla Suriyeli öğrencilerin temel eğitim özelinde Türk eğitim sistemi ile etkileşim durumunun diğer eğitim kademelerine nazaran daha güçlü olmasının söz konusu eğilimde önemli bir neden olduğu söylenebilir. Nitekim Millî Eğitim Bakanlığı, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü İzleme Değerlendirme Raporu'na (2022) göre geçici koruma altında Türkiye'de bulunan Suriye uyruklu öğrencilerin eğitim kademelerine göre toplam sayısı 731.713 olup bu sayının 37.171'i okul öncesi, 313.141'i ilkokul, 272.701'i ortaokul ve 129.679'u lise öğrencisidir. Lise ve yükseköğretim kademelerinde okullaşma oranındaki düşüş, kitlenin sosyokültürel saiklerle belirli bir yaştan itibaren kız çocuklarını okula göndermeme veya erken yaşta evlendirme eğiliminde olabilmesi, çocukların ekonomik ihtiyaçlara bağlı olarak bir işte çalışmak durumunda kalması gibi nedenlerle açıklanabilir. Dikkat çekici bir başka bulgu, temel eğitimin okul öncesi kademesine yönelen çalışma sayısının, ilgili çağın çocuk gelişimi bakımından taşıdığı öneme ve bu çağdaki Suriyeli çocuk potansiyeline oranla hayli yetersiz olmasıdır. Bu çağdaki okula kayıtlı Suriyeli öğrenci sayısının ve dolayısıyla okul öncesi eğitim kademesine yönelik lisansüstü tez sayısının düşüklüğü, okul öncesi eğitimin henüz zorunlu eğitim kapsamında olmaması ve ebeveynlerin okul öncesi eğitimin değeri noktasında bilinç düzeylerinin yetersizliği ile açıklanabilir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin konuları bakımından gösterdikleri eğilime bakıldığında öğretmen, öğrenci, veli, okul yöneticisi gibi eğitim paydaşlarının kitleye ilişkin görüş, tutum, algı, gözlem ve deneyimlerine odaklı çalışmaların ön planda olduğu görülmektedir. İlgili araştırmalarda sıklıkla işlenen diğer husus, Suriyeli öğrencilerin Türk sosyokültürel hayatına, eğitim sistemine uyum durumları ve bu bağlamda eğitim öğretim süreçlerinde başta öğretmenleri olmak üzere okul yönetimi, akranları ve Türkçe, sosyal bilgiler gibi dersler özelinde ile yaşadıkları sorunlardır. Kimi tezlerde ise psikolojik sağlık, kültürlenme düzeyi, hazırbulunuşluk ve motivasyon, akran etkileşimi / zorbalığı, sosyolojik profil, sınav kaygısı, vatan algısı, iyi olma hâlleri, kendini toparlama gücü, barış imajları, yaşantı, yaşam doyumu ve depresyon, sosyal medya kullanımı, eğitime erişim gibi Suriyeli öğrencilerle ilgili

daha özel, sınırlı konulara odaklanıldığı görülmektedir. Lisansüstü tezlerde ilgili kitlenin sisteme uyumunu desteklemek, başarı düzeylerini artırmak amacıyla uygulanan birtakım öğretim strateji, yöntem ve teknikleri, yine kitlenin Türkçe temel dil becerilerindeki başarı durumlarını konu edinme yönünde de bir eğilim olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar aynı konu alanına yönelen diğer eğilim araştırmaları ile büyük oranda örtüşmektedir (Kara ve Özenç, 2021; Kardeş, 2021).

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezler ağırlıklı olarak, araştırmacılara belirledikleri konuları derinlemesine ele alma olanağı sağlayan, olgu ve davranışların nasıl ve neden gerçekleştiğine odaklı nitel araştırma yaklaşımı ile yapılandırılmıştır. Araştırmacılara geniş örneklemelerden veri toplamak suretiyle istatistiksel betimlemeler, kestirimler, genellemeler yapma imkânı sunan nicel araştırma yaklaşımı tezlerin yaklaşık 1/3'ünde kullanılmış hem nitel hem nicel araştırma yaklaşımlarının sağladığı verilerden faydalanılan karma araştırma yaklaşımına ise diğerlerine oranla çok daha az sayıda (f: 20) başvurulmuştur. Bozkaya (2021), Dönmez ve Gündoğdu (2016), Kara ve Özenç (2021), Kardeş (2021) ile Türkbey (2018) de benzer sonuçlara ulaşırken Tatlıcioğlu ve Apak'ta (2018), incelenen 96 lisansüstü tezde daha çok nicel araştırma yaklaşımının kullanıldığı, Kepçeli'de (2021) ise araştırmalarda nitel yaklaşımın ön planda olduğu, nicel ve karma yaklaşımlardan eşit sayıda yararlanıldığı ifade edilmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin neredeyse yarısında, araştırmaların odağı, gerçek öznesi olmaları bakımından çalışma grubu olarak görüşleri, tutumları, algıları, kaygıları, gözlemleri ve deneyimleri etrafında yalnızca öğrenciler tercih edilmiştir. Bir kısmında ise yine öğrenciler; öğretmenler, öğreticiler, yöneticiler, veliler, akademisyenler, STK temsilcileri gibi diğer eğitim paydaşlarının biri veya birkaçı ile beraber çalışma grubunu oluşturmaktadır. Tezlerin yine büyük bir bölümünde, 1/4'ünde, toplumsal ilişkilerin iz düşümü konumundaki okullarda söz konusu kitlenin başlıca kılavuzu ve örnek modeli olan öğretmenlerin görüş, tutum, algı, kaygı, gözlem ve deneyimleri üzerine odaklanıldığı belirlenmiştir. Kardeş'in (2021), 2011- 2020 yıllarında temel eğitim alanında mülteciler / sığınmacılarla ilgili yapılan 73 tez üzerinden hazırladığı eğilim araştırmasında da bu bağlamda benzer sonuçlara ulaşılmış, öğrenci ve öğretmen odaklı çalışmaların ön planda olduğu, araştırmalarda yöneticilerin çalışma grubu olarak fazla tercih edilmediği vurgulanmıştır. Kara ve Özenç'in (2021), 2016-2021 yılları arasında yayımlanan ve Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan 114 makale ve 55 lisansüstü tez üzerinden hazırladığı eğilim araştırmasında öğretmen odaklı çalışmaların ağırlıkta olduğu, onu öğrenci gruplarına yönelik çalışmaların takip ettiği, özellikle veli gruplarına dönük araştırma sayısının azlığı belirtilmektedir. Önemli birer eğitim paydaşı olarak yöne-

ticilerin, velilerin ve Suriyeli öğrencilerin akranlarının görüşleri, tutumları, algıları, kaygıları, gözlemleri ve deneyimlerini esas alan araştırma sayısının artırılması gerektiği söylenebilir. Nitekim Suriyeli öğrencilere ilişkin sağlıklı bir eğitim politikasının şekillenmesinde yönetici, veli ve akran perspektifinin de dikkate değer bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin çoğunluğu nitel araştırma yaklaşımı ile yapılandırıldığından araştırmalarda kullanılan örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları ile veri analiz tekniklerinin bu eğilimi destekleyen oranda dağıldığı görülmektedir. Bu nedenledir ki araştırmalar örneklem büyüklükleri bakımından irdelendiğinde tezlerin büyük bir kısmının örneklem büyüklüğünün 1-100 arasında olduğu görülmektedir. Buna karşın tezlerin yalnızca üçünde 1001 ve üzeri kişi ile çalışılmıştır. Bozkaya (2021) ve Dönmez ve Gündoğdu (2016) ile Türkben (2018) de araştırmalarında benzer bir sonuca ulaşmıştır. Aynı nedene bağlı olarak veri toplama araçlarından en çok görüşme ve sonrasında ise anketten yararlanılmıştır. Birden çok veri toplama aracının kullanıldığı araştırmalarda da yine görüşme ve anket yöntemlerinin ağırlıkta olduğu belirlenmiştir. Araştırmalarda veri toplama araçlarının, tek başlarına veya başka bir araçla beraber, toplam kullanım dağılımına bakıldığında sıralamanın görüşme (f: 90), anket (f: 51), ölçek (f: 18), gözlem (f: 10), test (f: 8) ve doküman incelemesi (f: 5) şeklinde oluştuğu tespit edilmiştir. Bulgular, Kara ve Özenç (2021) ile Kardeş'in (2021) eğilim araştırmaları ile büyük oranda örtüşmektedir. Biçer (2017), Bozkaya (2021), Maden ve Önal (2021) ve Türkben'de (2018) ise veri toplama araçları içinde doküman analizinin ağırlıkta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer doğrultuda veri analiz teknikleri bakımından araştırmaların yarısından fazlasında nitel veri analizlerinin (içerik analizi, betimsel analiz), yaklaşık üçte birinde nicel veri analizlerinin (betimsel istatistik, kestirimsel istatistik), küçük bir kısmında ise hem nitel hem nicel veri analizlerinin tercih edildiği belirlenmiştir. Nitel veri analiz teknikleri içinde sosyal bilimler alanında sıklıkla kullanılan ve özellikle görüşme ve gözlemlerden elde edilen verilerin analizinde yararlanan içerik analizi ekseriyetle tercih edilirken nicel araştırma tekniklerinde ağırlıklı olarak kestirimsel istatistik kullanılmıştır. En az başvurulan veri analiz tekniği ise ortalama, frekans, mod, medyan, yüzde; ranj, varyans ve standart sapma gibi betimsel istatistikler olmuştur. Kara ve Özenç (2021) ile Kardeş'in (2021) araştırmalarında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Geçici koruma altındaki Suriyeli öğrenci olgusu, mevcut durumu ve geleceğe ilişkin etkisi itibarıyla Türk millî eğitimi ile ilgili çalışmalar yürüten tüm araştırmacıların üzerinde düşünmesi, öneriler getirmesi gereken bir öneme sahiptir. Bu büyük ve büyümekte olan kitlenin Türk millî eğitim sistemiyle tam anlamıyla bütünleşmesinin ancak adım adım yürütülen, değişen şartlara göre güncellenebilen, veriye dayalı politika ve stratejiler geliştirmekle mümkün olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda

Suriyeli öğrencilere yönelik şu ana kadar yapılan araştırmaların eğilim durumunun belirlenmesi konuya ilişkin yeni çalışmaların yönünü tayin etmek bakımından değerli görülmektedir. Suriyeli öğrencilerle ilgili lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenlere göre eğilimlerinin belirlendiği araştırma sonuçları değerlendirildiğinde, özellikle Suriyeli nüfusun yoğunlukta olduğu illerde daha çok doktora düzeyinde akademik çalışmaların artırılabilceği, lise ve yükseköğretim kademelerine yönelik çalışmalara ağırlık verilebileceği düşünülmektedir. Kimi tezlerin araştırma desenlerinin, örneklem büyüklüklerinin, veri toplama araçlarının ve özellikle veri analiz tekniklerinin belirtilmemesinin yöntem bilim açısından bir eksiklik olduğu, güncel araştırmalarda bilimsellik bakımından bu hususa dikkat edilmesi gerektiği söylenebilir. Yeni araştırmalarda karma yaklaşımlardan daha çok yararlanılmasının; veli, yönetici ve özellikle akran görüş ve deneyimlerine odaklı araştırmaların artırılmasının, sayıca büyük gruplarla daha sık çalışılmasının, veri toplama araçlarından ölçek, gözlem ve doküman analizine daha fazla başvurulmasının ilgili alan yazının derinlik ve zenginlik kazanması bakımından önemli açılımlar sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Alan, Y. (2020). İlgili çalışmalardan hareketle Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 119-146.
- Aydın, G. ve Altuntaş Gürsoy, İ. (2022). Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanyazımında Suriyeliler: Bir eğilim araştırması. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(3), 1427-1447. DOI: 10.30783/nevsosbil.1135087
- Aykut, S. (2019). *Türkiye’deki Suriyeli çocukların eğitim sorunları: farklılıklara saygı eğitimi odağında okul sosyal hizmeti önerisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Baki, Y. (2019). Yabancılarla Türkçe öğretimi alanındaki araştırma eğilimleri. *International Journal of Language Academy*, 7(3), 22-41.
- Biçer, N. (2017). Yabancılarla Türkçe öğretimi alanında yayımlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 236-247.
- Bozkaya, H. (2021). Göç ve göçmenlerin eğitimi ile ilgili Türkiye’deki doktora tezlerinin incelenmesi: bir içerik analizi çalışması. *Millî Eğitim Dergisi*, 50(1), 1013-1030.

- Böyükbaş, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(46), 21-31.
- Böyükbaş Kaya, F., Golynskaia, A. ve Dereli, K. (2019). Türkçe eğitimi üzerine yabancı öğrencilerce yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1052-1067.
- Bulut, S., Kanat-Soysal, Ö. ve Gülçiçek, D. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe, Edebiyat, Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1210-1238.
- Büyükhan, M. (2019). *Zorunlu eğitim çağındaki Suriyeli çocukların eğitime erişimi önündeki engeller: Ankara ili örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Büyükikiz, K. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Büyükikiz, K. K. ve Güler Yıldız, A. (2021). Araştırmalar ne diyor? Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimine yönelik yapılan lisansüstü araştırmalarının değerlendirilmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 9(2) , 81-95.
- Büyüköztürk, Ş.; Kılıç Çakmak, E.; Akgün E. Ö.; Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çağlayan-Dilber, N. (2018). Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine yazılan kaynak kitaplarla ilişkin bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 31 (Özel Sayı), 111-128.
- Çalhan, M. (2019). *Suriyeli çocukların eğitim ekosistemi içindeki dayanıklılık imkânları: Darıca örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çalışkan-Sarı, A., Ok, G., Aksanyar, Y., Keskin-Kadioğlu, A. ve Uylaş, T. (2021). Türkiye'ye göç eden yabancılara uygulanan sosyal uyum ve yaşam eğitimi programının geliştirilmesi ve etkililiğinin değerlendirilmesi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 186-207.
- Çelebi, C., Ergül, E., Usta, B. ve Mutlu, M. (2019). Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanmış lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. *Temel Eğitim Dergisi*, 1(3), 39-52.

- Çelik, Y. (2018). *Türkiye’de Suriyeli çocuklara yönelik uygulanan eğitim politikalarının incelenmesi: tespitler, sorunlar ve öneriler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Çevirme, H., ve Koçak, S. (2018). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde 2015-2017 yılları arasında yapılan akademik makalelerdeki eğilimler. Ş. Gerçek (Ed.) *Current database in education* içinde (pp.163-174). IJOPEC Publication Limited.
- Çiftçi, E. (2021). *Türkiye’deki ortaokul ve liselerde öğrenim gören Suriyeli öğrenciler için matematik terimleri sözlüğü oluşturma çalışması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Çiftçi, Ö. ve Coşkun, H. (2017). Yabancılar Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmaların farklı değişkenlere göre tasnifi. *International Journal of Languages Education and Teaching*, (17), 205-214.
- Demir, T. T. ve Peler, M. ve Güler-Yıldız, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 185-204.
- Demirci, M. ve Bulut, A. (2020). Suriyeliler üzerine yapılan ilk dönem dil öğretimi çalışmalarındaki (2011-2017) Suriyeli tanımları hakkında bir değerlendirme. *Asos Journal*, 8(108), 11-34.
- Dönmez, B. ve Gündoğdu, K. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 2109-2125.
- Dudak, H. Ş. ve Biçer, N. (2021). Çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan makalelerin incelenmesi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 102-121.
- Ercan, A. N. (2015). Yabancılar Türkçe öğretimi üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli değişkenler açısından analizi. M.V. Coşkun, N. Açık Önkaş, N. İpek Eğilmez (Ed). *Türkçenin Eğitimi-Öğretimine Yönelik Çalışmalar* içinde (ss. 2-12). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ercan, F. Z. (2018). *Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim durumları ve okul sosyal hizmeti* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.

- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yazılmış bilimsel makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir içerik analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(41), 213-237.
- Erel, S. (2020). *Türkiye'deki Suriyeli çocukların okul kavramına yönelik metaforik algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Ertekin, S. (2019). Suriyeli çocukların eğitimi konusunda nitel bir araştırma: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Middle East Journal of Refugee Studies*, 4(2), 5-23.
- Gani, B. N. (2022). *Suriyeli mülteci çocukların Türkçe ifade edici dil becerilerinin dil bilimsel açıdan incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Geçici Koruma Yönetmeliği. (2014). <https://www.mevzuat.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- Göç İdaresi Başkanlığı (2022). Geçici Koruma. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden alınmıştır.
- Gökmen, H. (2020). *Suriyeli göçmen öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyon sorunu (Bursa Yıldırım ilçesi örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.
- <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>
- Kara, M. ve Özenç, M. (2021). Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan araştırmaların eğilimleri: Betimsel içerik analizi. *Millî Eğitim Dergisi*, 50(1), 249-279.
- Kardeş, S. (2021). Türkiye'de eğitim alanında mültecilerle ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 50(1), 837-855.
- Kaya, A. (2019). *Suriyeli mülteci çocukların eğitimi üzerine bir araştırma: geçici eğitim merkezleri ve müfredatları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü. İstanbul.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi ders kitapları üzerine yapılan araştırmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı*, 34-56.
- Kepçeli, H. (2021). *Türkiye'deki göçmenlerin akademik çalışmalarda görünürlüğü: lisansüstü tezlerin içerik analizi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

- Kılıç, G. ve Özkor, D. (2019). *Suriyeli çocukların eğitimi araştırma raporu*. İstanbul: Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği. <https://www.mavikalem.org/wp-content/uploads/2019/03/Suriyeli-%C3%87ocuklar%-C4%B1n-E-%C4%9Fitimi-Ara%C5%9Ft%C4%B1rma-Raporu.pdf> adresinden alınmıştır.
- Kiremit, R. F. (2019). *Geçici koruma altındaki 3-5 yaş grubu Suriyeli çocukların dil yöntemine dayalı verilen Türkçe eğitiminin alıcı dil gelişimlerine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Küçük, S. ve Kaya, E. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili hazırlanan tezlerde geçen anahtar kelimelere yönelik içerik analizi. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(5), 442-456.
- Maden, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin analizi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 90-102.
- Maden, S. ve Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.
- Miles, B. M. ve Huberman A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage Publications.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2014). Yabancılara yönelik eğitim-öğretim hizmetleri. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1715.pdf> adresinden alınmıştır.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2022). İzleme ve Değerlendirme Raporu. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_04/15173151_HBOGM_Yzleme_ve_DeYerlendirme_Raporu-2021.pdf adresinden alınmıştır.
- Ortaköylü, S., Satılmış, S. ve Eyüp B. (2020). Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına yönelik yapılan araştırmalar üzerine bir analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 87-112.
- Ozan, C. ve Köse, E . (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 116-136.
- Özer, Y.Y., Komsuoğlu, A. ve Ateşok, Z.Ö. (2016). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (37), 76-110.

- Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tatlıcıoğlu, O. (2019). *Suriyeli çocukların iyi olma hallerinin incelenmesi: Altındağ örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Tatlıcıoğlu, O. ve Apak, H. (2018). “Suriyeliler” hakkında yapılan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, Göç Özel Sayısı, 2*, 227-254.
- Türkben, T. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(4)*, 2464-2479.
- Uçar, A. (2019). *Eğitici oyunların Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay.
- UNİCEF. (2019). *Türkiye’de geçici koruma altındaki çocukların eğitimine ilişkin istatistik raporu*. <https://www.unicef.org/turkey/media/10711/file/Ge%C3%A7ici%20koruma%20alt%C4%B1ndaki%20%C3%A7ocuklar%C4%B1n%20e%C4%9Fitim%20istatistikleri.pdf> adresinden alınmıştır.
- Uyduran, M. (2020). *Türkiye’de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli öğrencilerin okullarda sosyalleşme sürecindeki uyum problemleri ve çözüm önerileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Yalçın, F. (2017). İstanbul’da yaşayan Suriyeli çocukların eğitime katılımları bağlamında uyum ve kültürleşme süreçleri [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, İ. H. (2021). *Türkiye’deki Suriyeli çocukların okula uyumu* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Yılmaz, H., ve Cerrah Özsevgeç, L. (2023). İlkokulda öğrenim gören sığınmacı öğrenciler ile ilgili yapılan akademik çalışmaların incelenmesi. *Millî Eğitim, 52* (239), 2303-2334. DOI: 10.37669/ milliegitim.1120423